

VONDRÁK

contra

MASARYK

„Celá Masarykova rodina je prokletá!“

JAN MASARYK.

(Tato slova prohlásil Jan Masaryk v únoru 1945 ke svým přátelům, mezi nimiž byl i dr. Ed. Tábor-ský, který o tom vydal svědectví v newyorském časopise „The New Leader“ ze dne 10. 3. 1958.)

Uvědomil jsem, že je potřeba odvahy k tomu, říci veřejně to, co není dávno tajemstvím, ale čemu se i zmužilí přátelé vyhýbali z obavy před terorem denního tisku a celé sekty. Nelituji toho, že jsem to učinil. Pohrdám urážkami jejich. Mám za to, že získám si jistou zásluhu, ukáží-li na neudržitelnost té orthodoxy, která se změnila v posvátné dogma a která byla tím nebezpečnější, že se klamně odívala v roucho vědecké.

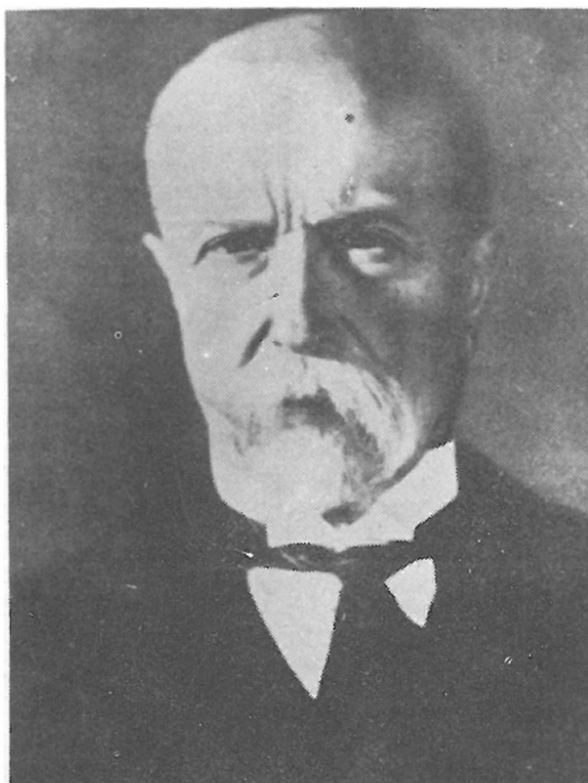
Josef Pekař v „Masarykově české filosofii“.

DR. VÁCLAV VONDRÁK
(snímek z doby I. svět. války)

1. 1. 1900

PROF. T. G. MASARYK

(Foto-repro: Chott)

ROČNÍK I.

Řídí s redakčním kruhem

KAREL HORKÝ

V Praze, 24. června 1927.

PANU MINISTRU SPRAVEDLNOSTI
ČESKOSLOVENSKÉ REPUBLIKY.

Vážený pane ministře!

V roce 1925 stal jsem se obětí krivého nařčení z činů nízkých a nečestných. Prof. Dr. T. G. Masaryk ve svém spise „Světová revoluce“ na straně 190. napsal:

„Bylo mně tvrzeno, že vlivný člen Svazu býval přímo ve spojení s Ochrankou a Protopopovem“

a pak dále na str. 192:

„Generál Štefánik vyslovoval mi odůvodněné přý podezření proti jedné z kijevských osobností — byl by to jediný a ojedinelý případ zrady. Vyslovil jsem Štefáníkovi pochybnost ve věci; slíbil mi podrobné písemné doklady, asi že šlořely při pádu jeho letadla. Pochybuju i dnes, že byly dost průkazné.“

Jelikož od momentu vypuknutí světové války byl jsem zvolen postupně tajemníkem kijevského Komitétu, zplnomocněncem prozatímní správy Svazu, předsedou vojenského výboru, konečně i předsedou správy Svazu a kromě toho byl jsem vždy považován za vůdce t. zv. kijevského směru, nemohu jinak, než vztahovati výše uvedené tvrzení na svou osobu. Bylo také prvním mým úmyslem hledati ochrany soudní ihned po vyjití „Světové revoluce“. Avšak, jak Vám známo, naše ústava kategoricky zakazuje jakékoliv soudní stíhání prezidenta, vyjma případu obvinění ze státní

zrady. Před touto force majeure byl jsem nucen uložit si rezervu až do r. 1927, kdy v případě, že by byl prof. Dr. T. G. Masaryk znovu prezidentem zvolen nebyl, měl bych býval možnost hájiti své těžce napadené cti.

Avšak volby dopadly pro prof. dra. T. G. Masaryka neobyčejně šťastně. A nešťastně pro mne — neboť jeho nedotknutelnost, zaručená ústavou, zůstává v plné platnosti. Zákodárce, který vedle ústavy vybavil úřad prezidenta republiky ještě speciálním zákonem na jeho ochranu, neměl patrně tušení, že může vzniknouti potřeba vydání zákona i opačného smyslu.

Je známo, že spojená nakladatelství státního „Orbisu“ a legionářského „Činu“ vydala „Světovou revoluci“ jen v češtině nákladem 50.000 výtisků, nemluvě o vydáních v jiných řečích — jsou tedy nařčení, mou čest ohrožující, rozšířena po celém světě.

Kdybychom ani nežili v moderní republice, o níž rádi tvrdíme, že je velmi demokratická, nebylo by přece myslitelno a přičilo by se nejprimitivnějšímu právnímu citu, aby někdo měl výsadu nedotknutelnosti a mohl proto beztrestně dotýkati se cti jednotlivých občanů, třeba i svých politických odpurců. Tento případ však je zde, vážený pane ministře, a žádám Vás o radu a ochranu, neboť stojím před tváří zákonů naší republiky bezradný a bezhranný.

Dr. VACSLAV VONDRÁK,
Praha-Vrřovice, čp. 691.

Faksimile titulní strany 'Fronty' z 24. 6. 1927 s otevřeným dopisem Dr. V. Vondráka čs. ministru spravedlnosti.

Předmluva

Zahajujeme vydávání „Knihnice Bohemie“, jež bude českému čtenáři objasňovati z velké části neznámé skutečnosti naší nedávné minulosti nebo přinese portréty národních pracovníků, pražskými vládci umlčených aneb vyškrtnutých z naší „oficiální“ historie, jako byli Dr. K. Pergler, Msgre. V. F. Mikolášek, prof. Dr. J. Pekař, Dr. M. Hodža aj.

V prvním svazku „Vondrák contra Masaryk“ předkládáme veřejnosti doposud neznámé memorandum, jež Dr. Václav Vondrák podal před presidentskou volbou v r. 1927 tehdejšímu ministerskému předsedovi Ant. Švehlovi. Autor memoranda, obětavý národní pracovník za samostatnost Československa, byl jistě nanejvýš oprávněn pozvednouti svůj hlas proti znovuzvolení Masaryka. V úvodu pak kriticky hodnotíme práci TGM.

Dr. Václav Vondrák narodil se 19. února 1880 v Sedmidubech na Volyňsku jako syn českého zemědělce. Vystudoval práva na kijevské universitě, a současně i hudební konservatoř. Před I. svět. válkou vydával v Kijevě první český časopis v Rusku „Ruský Čech“. V té době byl rovněž zvolen starostou kijevského Sokola. Jako majitel velkého kijevského hotelu „Praha“, jakož i jiných nemovitostí, byl finančně zcela nezávislý. V r. 1908 byl zvolen poslancem zemského sněmu Volyňska. Hned po vypuknutí světové války stal se nejprve tajemníkem kijevského čsl. Výboru, potom gen. zástupcem správy „Svazu čs. spolků na Rusi“. Zúčastnil se založení „České družiny“ při ruské armádě a 28. září 1914, v den sv. Václava, loučil se slavnostním projevem s prvním oddílem starodružiníků. Jako předseda „Vojenského výboru“ postaral se v r. 1915 o to, aby slovenští a čeští zajatci z rakouské armády byli vyjmuti z ustanovení o zajatcích a aby dobrovolníkům byla umožněna účast na osvobozeneckém boji. Dr. Vondrák vedl řadu delegací a u ruského cara Mikuláše dosáhl příslibu pro samostatnost Československa. V r. 1916 byl na kijevském sjezdu zvolen předsedou „Svazu“. V té době se dostal do rozporu s vyslanci prof. Masaryka a se socialistickými skupinami starousedlíků, kteří koketovali s bolševismem. Přejícně se dostal do německého zajetí a po zhroucení se německé armády byl u gen. Denikina na Kavkaze.

Když se dostal do ČSR, pokračoval jeho konflikt s Masarykem. Dr. Vondrák byl ostouzen a jakákoliv politická činnost mu byla znemožněna. A tak pronásledován opustil tento vzácný Čech v r. 1927 ČSR a přesídlil do Francie. Po II. svět. válce odjel do Chile, kde žije dosud.

Dr. Vondráka měli všichni jeho spolupracovníci rádi a svědci jeho práce v Rusku si ho neobyčejně vážili jako obětavého a nezištného národního pracovníka. *„Osobnost Dr. Vondráka zůstane vždy spjata se*

jmény vůdců našeho odboje v Rusku... Vondrák byl jedinečný zjev mezi krajany v Rusku", napsal gen. Otakar Husák. *„Také žádných výhod pro sebe od republiky nikdy nechtěl“*, napsal k Vondrákovým 50. narozeninám Tomáš Nejedlý. *„Byl jedním z nejhorlivějších a nejčinnějších pracovníků čs. odboje na Rusi! Nezklamal, jak mnozí z řad sokolských v Rusku“*, píše čsl. generál Mikuláš Číla ve „Věstníku Sdružení Čechů a Slováků z Ruska“, čís. 5 z r. 1930.

Prof. T. G. Masaryk však Dr. Vondráka rád neměl. Měl ho stejně nerad, jako ostatní pracovníky za čs. samostatnost, Dr. Perglera, gen. Štefánika, Dr. K. Kramáře, J. Stříbrného aj. Masaryk nesnášel svědky své politické práce, kteří nebyli ochotni se sklonit v bezpodmínečné poslušnosti. A jeho stoupenci, v čele s Dr. Ed. Benešem, postarali se již o jejich tichou nebo i hlučnou politickou likvidaci.

Nepopíráme historičnost osobnosti TGM v moderních českých dějinách, nepopíráme ani jeho intelekt jako universitního profesora, zazazujeme se však o jejich spravedlivé zhodnocení. Bez legend a čítankových pohádek, bez modlářství a dogmat mysticky podbarvených, které ukolébaly velkou část našeho národa až do tragédie v r. 1938, resp. v letech 1945–1948. – Na případnou námitku, že kritikou práce TGM se dotýkáme „svaté věci národa“, dovoluji si poukázat pouze na osud našich generací. Jen 20 let vydrželo tzv. Masarykovo Československo, které podle jeho vlastních slov „vývoj jde doleva“ dospělo k dnešnímu komunistickému zřízení.

Nebouráme proto dílo TGM, ale na troskách legend snažíme se o pravdivé podání jedné části naší novodobé historie. Tato pravda bude těžko stravitelnou pro všechny ty, kteří na výsluní TGM dosáhli politické kariéry a kteří legendy tvořili a rozšiřovali nebo kterým je TGM pouhou frází k zakrytí vlastních záměrů a špatností.

Vydáváme-li tento svazek, považujeme jej za dokument pro další historické studie tragické cesty našeho národa do dnešní situace.

Práce Dr. V. Vondráka je pro nás ve III. odboji vzácným příkladem poctivosti a obětavosti, podle dnes již málo známého hesla staročeských politiků: „Za práci pro vlast se neplatí!“ Zároveň je pro nás výzvou, aby z našeho politického života nebyli již nikdy odstraňováni zasloužilí pracovníci, což nebylo jen v I. odboji, ale i v odboji II. (Dr. Hodža, Bechyně, Osuský, Prchala). A dokonce i v nedokončeném III. odboji vyznavači TGM již znovu připravují odstranění některých nepohodlných exulantů – „podle zákona na ochranu republiky“.

Tento svazek věnujeme památce všech členů „Svazu“ a „České Družiny“ a zároveň památce věrné choti Dr. V. Vondráka, která ho vždy obětavě doprovázela v jeho bohatém, ale těžkém životě... z Ruska do ČSR, z ČSR do Francie a z Francie do Chile, kde v červenci 1957 zesnula.

Vl. Pekelský.

Úvodem

„Po mém soudu právě svobodný národ měl by se zvláštní péčí sledovati v knize dějin, jak se ztrácí svoboda. Neodvracejme se od historie, veliké učitelky života!“

VIKTOR DYK

v týdeníku 'Samostatnost' 30. 12. 1927.

Memorandum Dr. V. Vondráka Ant. Švehlovi je nanejvýš závažný, historický dokument, který se dnes dostává po prvé po třech desetiletích veřejnosti do rukou. Lze očekávat, že jeho dnešní uveřejnění vyvolá pokřik neslavně známých „demokratů“, neboť každý, kdo se odváží protrhnout clonu lživých hradních legend, musí být připraven na vše, na zrádování i kaceřování – jen ne na diskusi o pravdě.

T. G. Masaryk sice hlásal líbivé heslo, že demokracie je diskuse. Naši „demokraté“, kteří se ho denně dovolávají, takto však demokracii v praksi nerozumějí. Takto jí ostatně v praksi nerozuměl ani Masaryk sám. Proto není pamětníka, že by Masaryk jako president někdy s někým diskutoval. Bohorovně určoval své názory, a běda tomu, kdo nesouhlasil. S tím nediskutoval, toho ničil. On, který kritisoval – přecasto nespravedlivě – svým známým inkvisitorským tónem každého, sám kritiku, byť i tu nejoprávněnější, nesnesl. Tentýž Masaryk, jehož další oblíbenou frází bylo „Ježíš, ne César!“, znal v denním životě z Ježíšova učení lásky a odpuštění jen velmi málo; zato tím častěji po císařovsky klonil palec dolů, pokud šlo o jeho oponenty a kritiky, kteří byli ochotni a připraveni diskutovat na obranu pravdy.

V pokřiku oněch „demokratů“ bude jistě nejhlasitěji slyšet demagogickou námitku, že boření lživých hradních legend a uveřejňování pravdy o Masarykovi slouží v dnešní době komunistům. K tomu je možno již nyní říci, že taková námitka je stejně laciná, jak směšná. Neboť pravý opak je pravdou. Právě dnes je doba, kdy je nutno mít odvahu říci ryzí pravdu o Masarykovi. Je nutno odkrýt kořeny dnešního zla a nedívat se jen na dnešní trpké ovoce.

Dnes je již řada odhodlaných kritiků politiky a charakteru Dr. Ed. Beneše. Toho dnes kritisuje – a plným právem – téměř již kdekdo. Titíž kritikové však ustrašeně volají: „Nesahejte jen na Masaryka!“ Což si neuvědomují, jak jsou plytcí a nedůslední a proto nutně neúspěšní, když se domnívají, že ozdraví napadený strom, budou-li jen otrhávat trpké ovoce, místo aby vyťali naštěpované, otravné kořeny? Což Dr. Ed. Beneš nebyl Masarykův žák, produkt a věrný a poslušný nástroj? Což Dr. Beneš neprováděl celý svůj život jen a jedině politiku T. G. Masaryka? Což bez Masaryka by bylo Beneše? A nebyl to Masaryk, který kryl, ba určoval Benešovu prosovětskou zahraniční politiku? A nebyl to Masaryk, který dosadil Beneše na presidentský stolec? Že Beneš nakonec tak prabídně a pro národ tak osudově skončil se svou politikou, není vina jen jeho. Sáhněme hlouběji a nahmátneme Masaryka. Benešova politika nemohla skončiti jinak – a Beneš prováděl politiku jen a jedině Masarykovu.

Jestliže kdo vedl od r. 1918 náš národ jako široký celek doleva, pak to nebyl nějaký tehdy neznámý Klement Gottwald, nýbrž T. G. Masaryk. A není Čecha, který by se býval zasloužil o úspěch bolševické revoluce v Rusku více, než právě Masaryk. Ne, to není útočení ani hanobení. To je čistá, historická pravda. Svědectví zde nepodávají jen Masarykovi kritikové, nýbrž hlavně on sám vydává o sobě nesporné svědectví ve „Světové revoluci“ (původní vydání z r. 1925):

Tak na str. 225. píše: „Že Spojenci podporovali odboj proti bolševikům, pokládal jsem za pochybené.“

Na str. 226. Spojencům dokonce vytýká, že s bolševiky nejednali dost uhlazeně a že odmítali je hned uznat za oficiální Rusko: „Přiznávám se bez okolků, že jsem nedostatku politické formálnosti v postupu vůči bolševikům neschvaloval.“

Na str. 207. přiznává, že v únoru 1918 dal souhlas bolševickým agitátorům z Kijeva, aby verbovali v čsl. legiích pro Rudou armádu a tak se za jediný den přihlásilo 218 mužů do Rudé armády.

Legionářský „Československý Deník“ č. 24, Kijev 1918, přinesl článek, co Masaryk tehdy pravil v Kijevě o bolševicích: „Uznávají naši ozbrojenou neutralitu. Rekl jsem Spojencům otevřeně: Nebojím se vítězství bolševiků. Bolševická vláda je demokratická, socialistická.“

Vynikající člen kijeverské Správy Svazu, správce vojenského odboru L. Tuček, mluvil s Masarykem v únoru 1918 při cestě z Kijeva do Moskvy, při čemž mu Masaryk sdělil takovýto názor na svůj poměr k bolševikům: „Já stále radím Spojencům, aby uznali sovětskou vládu, protože bolševici mají přece jenom pátku v rukou.“ – Tento rozhovor zaznamenal Tučkův přítel a legionářský spolupracovník Fr. Zuman ve své „Osvobozenké legendě“ na str. 127. Tímto

svým výrokem je Masaryk duchovním vůdcem, učitelem a vzorem všem českým kolaborantům, korytářům a jobistům. I ti slouží vždy tomu, kdo má pátku s obrokem v rukou.

Prorok Masaryk, jak ho přiléhavě nazýval prof. J. Pekař, byl horlivým obhájcem bolševické revoluce všude tam, kde bolševici přístupu a sluchu nenalézali. Neustále a neúnavně přesvědčoval Spojence, že bolševické revoluce se obávat nemusí, ba naopak, že bolševiky a Lenina musí podporovat. Tak 1. 9. 1917 prohlásil v rozmluvě s rumunským žurnalistou v Kijevě: „Separátní mír je vyloučen. Já nevěřím, že by Rusko (rozuměj bolševické) bylo schopno zrady.“ („Čechoslovan“ č. 36.)

Když krátce nato bolševici uzavřeli s Němci separátní Brest Litevský mír, tu prorok Masaryk opět bez uzardění prorokuje ex post: „Mne převrat zajímal hlavně k vůli našemu vojsku a vojenským plánům. Bylo brzy patrné, že bolševici chtějí nechtějí sjednají s Němci mír.“ („Svět. revoluce“ str. 228.) A ochotně a pohotově zaskakuje a dělá bolševikům obhájce na téže 228. straně: „Vím, že se bolševikům dokazuje jednostranné germanofilství proto, že ujednali mír s Němci. Nesouhlasil jsem s tím názorem. Pro bolševiky nebylo vyhnutí, co měli, co mohli dělat?“

Toto prorokování ex post je typickým zjevem. Stačí jen vzpomenout, že ještě v r. 1917, pouhé dva měsíce před „předvídanou“ revolucí, Masaryk se vyslovuje pro monarchii a dopouští dokonce personální unii s carským Ruskem – což by zajisté neudělal, kdyby byl něco předvídal, jak správně poznamenal Fr. Zuman v „Osvobozenké legendě“ na str. 151. Při tom se ovšem nejednalo o nějaký planý manévr či podřeknutí se, nýbrž o sáhodlouhou akci, neboť Masaryk nabízel český trůn dynastii Romanovců předtím několikrát. Tentýž Masaryk, který o 2 měsíce později (po bolševické revoluci) nasazoval carské rodině a národnímu Rusku psí hlavu na krk – a který i ještě těsně před válkou vydal knihu „Rusko a Evropa“, ostře zaměřenou proti národnímu Rusku. Je pochopitelné, že tato kniha nepomohla české věci v národním Rusku (pomáhala však Masarykovi později u bolševiků). Masaryk, na kterého bylo u carské vlády po vypuknutí války pohlíženo jako na agenta císařské Vídně (poněvadž jezdil ještě za války na platný rakouský pas do ciziny a zpět do Vídně, kde předával c. k. místodržiteli hr. Thunovi své zahraniční poznatky), se o své knize „Rusko a Evropa“ vyjádřil v r. 1916 v rozhovoru s poslancem Dürichem v Londýně: „Já bych si napohlavkoval, že jsem tu knihu napsal.“ (Dürich: „Ve službách národa“.)

O Masarykově ohebné páteři svědčí i jeho projev v petrohradském orgáně Protopopova „Ruskaja Volja“ („Čechoslovan“ 21. 1. 1917, č. 1., Kijev): „Forma nezávislosti (rozuměj českého státu) může býti různá.

Dynastie ruského původu by byla nanejvýš populární. Snad

by se ukázala dostatečnou personální unie s Ruskem. V každém případě musím zdůraznit, že všechny naše politické strany jsou naprosto rusofilské. Zdůrazňuji to proto, že bylo veřejně projevono, jakoby moje kniha o Rusku směřovala proti Rusku. Není tomu tak: moje kniha směřuje vůbec proti absolutismu... V každém případě chceme Rusku zůstaviti iniciativu ve všech slovanských otázkách. Kdyby Rusko uznalo snad žádoucnejším dáti Čechům neruskou dynastii, musili bychom ovšem naléhati, aby to nebyla dynastie německá.“

To měknutí páteře. Ovšem, tehdy ještě měla pátku s obrokem v rukou vlada carská.

Ono nabídnutí českého trůnu Romanovcům však Mašarykovi nikterak nevadilo, aby krátce nato, kdy pátku dostali do rukou bolševici, oblékl naruby kabát a 25. 8. 1917 prohlásil v Kijevě k polskému žurnalistovi Bandrowskému: „Já aspoň mohu tvrdit, že jsem carismus nenáviděl!“ („Čechoslovák“ č. 107.)

Vývojem bolševické revoluce znepokojené a nedůvěřivé Spojence Masaryk neustále vášnivě přesvědčuje, že bolševismus není nebezpečím pro svět, že je to jen zjev přechodný a zjev čistě jen ruský, vlastně jen jakýsi odraz carismu (na př. na str. 215. „Svět. revoluce“): „Nesprávná je výtká, že Lenin a jeho pokus (rozuměj bolševická revoluce) není ruský; je, je docela ruský, i systém sovětů je rozšířením primitivního ruského miru a artělu.“

Masaryk měl za bolševické revoluce velmi čilé styky s bolševickým vrchním velitelem na Ukrajině gen. Muravjevem, a to tak čilé a srdečné, že to bylo nápadné dokonce i prostým legionářům, takže se ozývaly nespokojené hlasy, že je vlastně bolševickým agentem. Ve „Světové revoluci“ k tomuto vážnému obvinění nedal příliš uspokojivé a přesvědčivé vysvětlení (str. 209): „O poměru Muravjeva ke mně bylo v Kijevě mnoho klepů, šířených některými reakcionáři; bolševický generalissimus prý se mi ‘nápadně’ kořil atp. Mně samému při jedné příležitosti řekl, že mne dávno zná ze zpráv a spisů, a proto prý mi vyhovoval.“

Není proto divu, že Masaryk dal čsl. legiím přísný zákaz boje proti bolševikům. Na str. 234. „Svět. revoluce“ k tomu poznamenává: „Před odjezdem z Moskvy, již ve vlaku, dal jsem sekretáři Klecandovi plnou moc k politickému jednání... Právě než jsem odjížděl, očekávalo se ne-li povstání, tož aspoň rázné zasáhnutí stranou sociálních revolucionářů do bolševické administrace moskevské. Nečekal jsem od akce žádného úspěchu; Klecanda byl připraven, došlo-li by k protibolševickému povstání v Moskvě, přísně se držet direktivy: do ruských věcí se nevměšovat...“

Že tato Masarykova činnost byla bolševickými revolucionáři chápána jako činnost probolševická a že v Masarykovi spatřovali svého

člověka, dokazuje m. j. i tato událost (o níž se Masaryk zmiňuje ve „Svět. revoluci“ na str. 217): Komunisté provedli 24. 2. 1918 v kijevské Čsl. národní radě převrat, ale zvolili za svého revolučního vůdce právě Masaryka!

Rovněž i Karel Čapek zaznamenal v „Hovorech s T. G. Masarykem“ v kapitole „1917“ pozoruhodné Masarykovo vyprávění, jak byl v moskevském hotelu Metropol v době, když jej obsadili bolševici a jak mu pomohla jeho socialistická minulost. Masaryk říká: „Po dlouhé noci přišla komise prohlížet naše pasporthy; tu vedl podle obleku student. Mezi hosty byl Lotyš, socialista; znal můj spis o marxismu; ten mi velmi pomohl, abych neměl potíže.“

Dne 10. 2. 1918 se Masaryk dohodl s bolševickým velitelem Muravjevem na „ozbrojené neutralitě“ a na odevzdání legionářských zbraní bolševikům. „Své hochy“ Masaryk uklidňoval průhledným a nezodpovědným chlácholením, že zbraně přece nepotřebují, když budou mít ochranu ozbrojených bolševiků! Této Masarykově dohodě s bolševiky se však legionáři ostře vzepřeli na slavném Čeljabinském sjezdu 14. 5. 1918, kde se zřekli Masarykova vůdcovství a zahájili známou sibiřskou Anabasi – boje s bolševiky, o níž tehdy mluvil celý svět.

Před odjezdem z Ruska Masaryk ustavil za svého zplnomocněného zástupce bolševisujícího prof. Prokopa Maxu.

Na cestě z Ruska do USA předal Masaryk 10. 4. 1918 v Tokiu americkému velvyslanci memorandum pro americkou vládu a pres. Wilsona, v němž podává své vyjádření o ruských poměrech. Americká veřejnost a američtí státníci byli totiž tehdy právě postaveni před historický problém, zda bolševiky uznat či zda v Rusku proti bolševikům intervenovat. Masaryk, který prožil bolševickou revoluci a který byl v Americe uznáván za znalce Ruska, byl proto požádán o mínění. Jeho tehdejší memorandum je však generální obhajobou bolševismu. Tak v něm na příklad říká:

„Spojenci by měli uznat bolševickou vládu...“ (To je hned první věta memoranda.) A pokračuje: „Hnutí monarchistické je slabé; Spojenci ho nesmějí podporovat... Všecky malé národy na Východě (Finové, Poláci, Estonci, Lotyši, Čechové se Slováky, Rumuni atd.) potřebují silného Ruska, sice budou na milost a nemilost Němců a Rakušanů: Spojenci musí Rusko (rozuměj Rusko bolševické) podporovat za každou cenu a všemi prostředky... Spojenci musí mít společný plán o Rusku, jak je podporovat...“

Je snadno pochopitelné, že takováto „odborná“ zpráva o Rusku vyvolala v Americe jedinou možnou reakci: US státní tajemník Lansing ztrácí od 13. 4. 1918, kdy pročetl Masarykovo telegraficky mu dodané memorandum, o Masaryka zájem. A Lansingův tajemník Breckinridge Long napsal v úředních dokumentech, že Masaryk přijíždí do USA

„v zájmu ruské bolševické vlády“, případně „z bolševické vlády v Rusku“. Dokumenty znějí:

Poř. čís. 861.00/1579 Di.

17. dubna 1918.

Ctihodný sekretář pokladu.

Sire, mám tu čest Vám sdělit, že prof. Masaryk, cestující s britským pasem na jméno Mardsen, který si přeje navštívit Washington v zájmu ruské bolševické vlády, hodlá vyplouti z Japonska lodí Empress of Asia dne 20. t. m. . .

Poř. čís. 861.00/1601.

20. dubna 1918.

Ctihodný sekretář pokladu, Washington D. C.

Vážený pane, odvolává se na dopis státního departmentu ze 17. t. m., jímž bylo žádáno poskytnutí obvyklých celních zdvořilostí a výsady volného vstupu na americkou půdu pro prof. Masaryka čili Mardsena z bolševické vlády v Rusku, který má dnes vyplouti z Jokohamy. . .

To mělo ovšem za následek, že Masaryk našel zavřené dveře jak u Wilsona, tak i u stát. sekretáře Lansinga. Dr. Karel Pergler vylíčil ve spisu „Amerika a čsl. nezávislost“ na str. 31., jak mu Masaryk hned po příjezdu do USA řekl, že se v Americe hodlá zdržet jen 6–7 neděl a „že už má vše rozmyšleno, jak věci Wilsonovi vylíčí“. Zatím musel jen na audienci u Wilsona čekat 6 týdnů – a jak uvedl Dr. Ant. S. Kalina ve své dokumentární knize „Krví a železem“ na str. 130., také ani ta audience by se nebyla uskutečnila, kdyby mezitím čsl. legie na Sibiři nebyly zahájily boj s bolševiky, postupující tak vlastně proti Masarykovým rozkazům.

Ne, pro Masaryka není omluvy, že jeho napomáhání bolševikům bylo snad jen taktisováním, pokud byly boje v Rusku. I jako prezident vedl národ doleva. Ještě v r. 1925 napsal ve „Svět. revoluci“ na str. 231. slova, která dnes musí otrást každým: „Přihlížím-li k celkovému vývoji věcí po porážce carské armády, zdá se mi, že ruská revoluce 1917 byla pro nás a naše osvobození spíše plus než minus. Při tom hledím nejen na naše legie v Rusku, nýbrž i na vliv, který ruská revoluce měla na nás doma, na Rakousko a Evropu vůbec. Ani revoluce bolševická nám neuškodila.“

Při tom Masaryk viděl na vlastní oči hrůzy bolševické revoluce. Jak jinak a jak lépe než prorok Masaryk viděli již v r. 1917 bolševismus mnozí legionáři, to oproti oportunistickým slovům Masarykovým poctivě vyjádřil známý legionářský publicista Langer, autor „Železného vlka“, který 3. 6. 1917 (tedy v době kerenštiný) napsal v revolučním „Čechoslováku“: „Bojím se o naši svobodu. Proč jsme se nebáli před převratem? Neměli jsme od vlády žádných záruk. Cítili jsme ustavi-

čně překážky našim snahám. Patřili jsme na Rusko jako na policejní hrůzovládu. A přece jsme se nebáli. Máme před sebou Rusko svobodné, závidění hodnou svobodu. Vidíme jenom snahu zpevniti frontu i týl – a přece se bojíme. Proč? Leká nás vše, co přichází nyní na povrch denního života. Je to tím, že nemáme dosti důvěry ve schopnost demokracie.“

Je rovněž dobře známo, že Masaryk jako prezident ČSR použil celé váhy svého úřadu, aby k úžasu celého světa habilitoval v Praze Dr. Gillersohna, jako prvního v Evropě zástupce SSSR, a aby s Dr. Ed. Benešem prosadil Sovětský svaz do Společnosti národů v Ženevě, což vrhlo na ČSR v mezinárodních kruzích světlo velmi pochybné.

Masaryk nebyl komunista. Tím však hůře, neboť tím vlivněji sváděl národ doleva. O bolševickou revoluci se zasloužil, jako žádný jiný Čech. Proto bylo jen logické, upřímné a svým smyslem poctivé, když Václav Kopecký prohlásil na zasedání VIII. sjezdu KSČ v Praze v březnu 1946, že „komunisté na Masaryka navazují a přejímají všechny živé hodnoty jeho díla“. Ještě v r. 1949 byl Masaryk pro komunisty tabu. Jestliže pak nastalo údobí, kdy ho zavrhovali (stejně jako zavrhovali řadu kovaných bolševiků), křivdili mu, hanebně mu křivdili. Od Stalinovy smrti je Masaryk komunisty však již opět uznáván jako „historická osobnost“, jak prohlásil před 2 léty sám Ant. Zápotocký.

Taková tedy byla Masarykova činnost na Rusi. Připojená „Chronologie odboje 1914–1918“ je zrcadlem další Masarykovy tváře. Hradní osvobozenká legenda 30 let nestoudně ohlupovala národ a dosud ohlupuje exil tvrzením, že jen a jedině Masaryk se svým žákem Benešem pracovali v zahraničí a přivezli svobodu. Jaká to drzá lež, nízká a nedůstojná vyspělého národa!

Na začátku srpna 1914 byla vypovězena válka Rusku. A již den nato ruští Čechové v Kijevě, Moskvě a Petrohradě demonstrují proti Rakousko-Uhersku. Dne 12. srpna kijevští Čechové upisují první národní daň, závaznou po dobu války a 5 let po jejím ukončení, ve prospěch České Družiny. Dne 22. srpna byla carem přijata delegace moskevských Čechů a 17. září již i zástupci Svazu: Kijeva, Moskvy, Petrohradu a Varšavy. A na den sv. Václava se odbývala historická slavnost: na náměstí sv. Sofie v Kijevě byl vysvěcen první prapor České Družiny. Dr. Vondrák jménem Svazu vyhlásil vůli českého a slovenského národa zúčtovat s Rakousko-Uherskem a dobýt čsl. lidu svobody a samostatnosti. V té samé době Masaryk si vesele jezdí na řádný rakouský pas do ciziny, aby obhlédl terén a aby kalkuloval, pro kterou stranu se rozhodnout. Česká Družina již dávno krvácí na frontě a Masaryk ještě dlouho se nemůže rozhodnout a ještě 15. listopadu 1914 jede do Vídně, kde dvorským kruhům sděluje své poznatky z ciziny. (Odtud rozšířené tvrzení jeho kritiků, že zpočátku pracoval

jako konfident rakouských úřadů.) Dne 14. ledna 1915 zástupci Svazu, J. Jindříšek, F. Dědina a Dr. Vondrák, byli přijati velkoknížetem Nikolajem Nikolajevičem v Hlavním stanu v Baranovičích a v důsledku naprostého porozumění vrchního velitele odebral se Dr. Vondrák do Petrohradu, kde doručil zahraničnímu ministru Sazonovu své památné memorandum se žádostí o povolení samostatného čsl. vojska – předvoje samostatného Československa.

Zatím co Masaryk stále ještě není rozhodnut, kam se přiklonit a stále jezdí na rakouský pas, schvaluje car 27. 1. 1915 při audienci Vondrákův návrh na utvoření čsl. vojska a organizaci slovanských zajatců na práce pro obranu Ruska. – Pro porovnání: V Itálii se Masarykovi a Benešovi podařilo vymoci povolení pracovních oddílů ze zajatců až teprve 4. října 1917. Do té doby byli čeští a slovenští zajatci vydáni bídě a teroru zajateckých táborů. A první smlouvu o zřízení čsl. vojska v Itálii se Masarykovi a Benešovi podařilo dosáhnout až teprve 21. dubna 1918.

A zatím co Vondrák již pracuje na postavení 5., 6., 7. a 8. roty, Masaryk se teprve rozhodl – po 10 měsících váhání – zůstat v exilu.

Však Dr. Vondrák neochabuje. Již v prosinci 1915 jako mluvčí ruských Čechů přednesl poslancům ruské dumy gigantický plán mobilisace české síly pro osvobozovací válku – a plán rovněž uskutečnil.

Musil bych napsat silnou knihu, kdybych chtěl obsáhnout celou tu olbřímí práci, již Dr. Vondrák se svými nezapomenutelnými spolupracovníky (J. Jindříškem, J. Volfem, ing. K. Čáskou, red. L. Grundem, Zd. Reimanem a desítkami dalších) vykonali pro osvobození naší vlasti a pro vybudování legií, čehož základním předpokladem bylo vysvobození zajatců ze zajateckých táborů. Zvláštní pozornosti zde zasluhuje jedinečné a stěžejní dílo v celkové akci pro zlepšení osudu našich zajatců, jímž bylo Dr. Vondrákem navržené a úspěšně prosazené (carem osobně schválené) nařízení hlavního náčelníka kijevského vojenského okruhu o ochraně slovanských zajatců (rozkaz čís. 684 ze dne 1. 4. 1916). V nařízení, jež bylo přísně kontrolováno a tudíž z ruské strany i plněno, je uvedeno, že průmyslové podniky mají povoleno přijímat na práce čs. zajatce. Dále se doslovně nařizuje:

„Pro ubytování zajatců musí být zaměstnavatelem určena zvláštní místnost, dostatečně osvětlovaná, vytápěná a prostorná, opatřená postelemi... Dříve než zajatci začnou pro zaměstnavatele pracovat, musí je opatřiti potřebným prádlem, oděvem i obuví. Plat za práci, ať denní neb měsíční, řídí se místními poměry. V žádném případě však nesmí být menší, než mzda místních dělníků. Pracovní podmínky (doba pracovní, hodiny přes čas) musí odpovídati podmínkám ostatních domácích dělníků, zaměstnaných v týchž nebo podobných podnicích... V případě, že zajatci sami o to požádají, zaměstnavatel je povinen

ponechati jim samým přípravu jídla na družstevním základě... Zajatci směji býti přidržováni pouze k té práci, která byla uvedena v žádosti... Zaměstnavatel je povinen dohlížeti nad správným zacházením se zajatci... v žádném případě však nesmí dopustiti tělesné trestání..."

Toto nařízení o zajatcích, jehož dosáhl Dr. Vondrák, je ojedinělým úspěchem, jehož za I. svět. války nedosáhl nikdo jiný v žádné zemi.

Legie, osvobození zajatců, bezvadná organisace, styky a vliv u rozhodujících vládních a vojenských ruských míst, to je dílo Dr. V. Vondráka a jeho přátel. Když však prof. T. G. Masaryk přijel do Ruska, cynicky prohlásil: „Zde se za celé tři roky neudělalo nic!“ Tato jedovatá slova pronesl krátce před bitvou u Zborova! Avšak jak Masaryk, tak i Beneš, pečlivě zamlčovali, co oni za tu dobu vykonali ve Francii a na Západě vůbec. Stačí připomenout, že v době slavné bitvy u Zborova, jíž se zúčastnila čsl. brigáda, ve Francii nebylo ještě ani zdaleka skončeno formování čsl. pluků, takže první část z nich zasáhla do bojů až teprve v posledních týdnech války. A v Italii se čsl. pluky zúčastnily bojů až v posledních týdnech války a to v rozsahu, který se tak asi rovnal akcím České Družiny na Rusi na počátku roku 1915.

Celou tu upřímnou, nezištnou a obětavou práci ruských Čechů Masaryk dobře, předobře viděl a proto ji torpedoval a zmenšoval, ano i cynicky zesměšňoval, kde jen mohl. Jednak pro svou spekulaci na vítězství bolševismu a hlavně proto, že právem cítil ohrožení své přímo chorobné ctižádosti. Bez bolševické revoluce by se Masaryk nikdy nestal prezidentem ČSR, neboť v carském Rusku by byl zcela jiný vývoj legií. Bolševická revoluce však zničila a rozmetala celou mohutnou a zdravou organizaci ruských Čechů, kteří si až do revoluce finančně povšechně dobře stáli (a byli tudíž zcela neodvislí), takže přišli do osvobozené vlasti úplně ožebračení a tudíž bez náležitého vlivu. Bolševická revoluce demoralisovala legionářské řady, což vyvrcholilo aksakovskou tragií, kdy se plukovník Josef Švec hrdinně sebeobětoval, aby probudil mátožné a vzpamatoval svedené a poblouznělé legionáře a upamatoval je na jejich vojenskou a národní čest a povinnost. A zatím co bolševická revoluce znamenala pro Dr. Vondráka a jeho vlastenecké, antikomunistické spolupracovníky zběsilé pronásledování (na př. Jan Volf, gen. sekretář kijevské Správy Svazu a správce finančního odboru, byl bolševiky popraven v kijevské Črezvyčajce v r. 1919, ing. Karel Čáska, čelný spolupracovník Svazu, byl bolševiky ubit v r. 1918), Masaryk, který pracoval v zájmu bolševické vlády, měl volné pole působnosti, volnost pohybu a od bolševiků plnou podporu. Není proto divu, že tak sverepě trval na „nevměšování se“ a na „neutralitě“ legií vůči vraždícím bolševikům a že v tomto

svém úsilí zašel dokonce tak daleko, že ve svém projevu v Moskvě dne 27. února 1918 prohlásil, že myšlenka o protibolševickém vystoupení je „rakouská intrika“!

Za zaznamenání stojí, že to byla právě sibiřská Anabase (tedy protibolševická akce legionářů, prováděná bez Masaryka a proti jeho vůli), která otevřela v USA prof. Masarykovi dveře k pres. Wilsonovi, která zavedla podnět, že Čs. národní rada byla hned po prvním úspěchu Anabase uznána 29. 6. 1918 Francií, po dobytí Kazaně 9. 8. 1918 Anglií a 3. 9. 1918 USA.

A když se vrátil do vlasti jako president? Obklopil se zástupem pochlebníků, kteří mu jen podkuřovali. Celý boj za svobodu vlasti byl národu vykládán dětskými legendami, jako kdyby bojovali jen „Tatíček Masaříček“ s Benešem a nikdo více. Na presidentskou vlajku byl vetkán nápis „Pravda vítězí!“, aby se hradní lži a legendy lépe ujímaly. Masaryk volal „Kácíme modly!“, aby se sám postavil na jejich troskách jako falešný bůh. Modloslužebníci se při tom u jeho modly vypásali mnohem tučněji, než modloslužebníci starozákonní. Vždyť si jen připomeňme, jak se nechal nazývat tento „Muž z lidu“ a za co platil své hradní legendisty president svobodného státu:

„Tvůrce naší národní velikosti.“ (Břet. Hladký, „Čas“ 1922, č. 36.)

„Velebný prorok nových dob.“ („Tribuna“ 1921–28–IV.)

„Vznešený stařec, jehož autorita je největším štěstím republiky.“ (Rudolf Bechyně, „Večerník Práva Lidu“ 1921, č. 46.)

„Učitel učitelů, Vůdce duchů, Otec vlasti.“ (Arne Novák, Sbírka výchovných letáků.)

„Stvořitel, budovatel a vychovatel čsl. legií.“ (Tamtéž.)

„Největší Čech XX. století.“ (Dr. Reichman: „Dr. Beneš, jeho život a dílo“, str. 35.)

„Největší člověk na světě.“ (Viktor Strouhal: „Klerikálové za války“, str. 35.)

„Zjevení, největší Slovan, nejlepší učitel, nejčistší člověk.“ (Dr. Vl. Jevlovšek, „Čas“ 1921, č. 60.)

„Osoba pana presidenta je posvátnou a nedotknutelnou.“ („České slovo“ 1921–14–VI.)

S řečnických tribun bylo voláno k národu: „Masarykova slova, toť bible moderního člověka!“ Bylo zavedeno označení „Osvoboditel“ (s velkým „O“). Korunu všemu dal jakýsi „Gama“, který napsal: „T. G. Masaryk je mladší, lepší bratr Kristův“. A „Muž z lidu“ k tomu všemu souhlasně mlčel. Však nedosti na tom. „Muž z lidu“ si nechal od čs. parlamentu odhlasovat zákon: „T. G. Masaryk se zasloužil o stát.“

Tedy nikdo jiný, jen Masaryk a opět Masaryk, Beneš, Masaryk a opět Masaryk vybojovali národu svobodu. Ne národ. Ne legie. Ne tisíce obětavých a schopných vlastenců. Jen Masaryk s Benešem! Při

tom je historickou pravdou, že nebýt Dr. Vondráka s jeho spolupracovníky, nebylo by tak vynikajícího odboje na Rusi (a nebylo by patrně ani legií, neboť za revoluce by je již nikdo nepostavil). Nebýt Dr. K. Perglera a jeho spolupracovníků v USA, nestála by česká a slovenská Amerika tak celistvě a tak obětavě za věcí čs. odboje a nikdy by prof. Masaryk nenalezl v Americe otevřené dveře – ani u vládních úřadů (neboť i pozdní audienci u Wilsona mu vymohl pomocí svých vlivných známostí, opíraje se při tom o úspěchy sibiřské Anabase, právě Dr. Pergler), ba ani u krajanů, kteří ho původně rozhodně odmítali pro jeho protikatolictví a vlastně atheismus. A každý ví, co znamenala finanční pomoc české a slovenské Ameriky, hlavně její katolické větve, pro čsl. odboj. Masaryk statisícové částky v dolarech strkal klidně do kapsy a potvrzoval dvěma řádky za svou osobu, jako by se jednalo o soukromý dárek. A do dnešního dne národ ani česká Amerika neviděli vyúčtování oněch obrovských částek. Nebýt M. R. Štefánika a jeho spolupracovníků ve Francii, prof. Masaryk by nikdy neměl přístup k rozhodujícím politikům. A nebýt tisíců jiných v exilu a tisíců vlastenců doma (Dr. Karel Kramář, vůdce národa za války, Viktor Dyk, statečný pěvec svobody národa, Jiří Stríbrný, muž 28. října, Dr. Rašín a jiní a jiní), nebyl by Masaryk nic!

To Masaryk dobře věděl a proto museli být ničení všichni zasloužilí odbojoví pracovníci, pokud nechtěli podkuřovat u jeho modly. Všem se odměnil stejně: Dr. Vondráka a Dr. Perglera hanebně vyštval z vlasti, Dr. Kramáře odkopl jako nepotřebnou služku a J. Stríbrného štval uličkou hanby – jen proto, že se nechtěli vzdát své cti. A o pozadí Štefánikovy smrti se za první republiky raději mlčelo, neboť v oběšencově domě není radno mluvit o provaze.

Tak byly ve svobodné republice vytvořeny poměry, které v nejednom směru neměly nic společného se svobodou a demokracií, jak je známe na př. v USA nebo v Anglii. Ať již namátkou vzpomeneme cenzuru tisku nebo „božskost“ Masarykovy osoby. Censura tisku je ve svobodě neznáma. A víme, že na př. W. Churchill, který za II. světové války, kdy se zdála situace zcela beznadějnou, bezpečně vedl anglický národ válečnou vřavou k vítězství, po vyhrané válce nebyl znovuzvolen ministerským předsedou. Přes všechnu úctu k jeho osobě a k jeho zásluhám. Při tom nikomu ani nenapadlo mluvit o nevděku anglického lidu. Vždyť to je svaté právo svobodného národa rozhodnout o volbě svého vůdce, a je svatou povinností každého vlastence nenáročně sloužit svému národu.

Nechci říci, že v první ČSR bylo všechno špatné. Ne. Bylo tam mnoho dobrého. Ale byly tam i věci, které na hony páchly hnilobou – a to přímo na Hradě a v podhradí. Velmi přiléhavě ony poměry vyličil muž nad jiné povolaný, Dr. Karel Pergler, ve svém projevu, pro-

neseném 18. 9. 1932 v Chicagu/USA. Tento bývalý čsl. vyslanec a poslanec čs. Nár. shromáždění řekl o Masarykově ČSR m.j.:

„Kapitola censury by dávala látku pro komedii, kdyby nebyla tak smutná a nebyla tak jasným důkazem, jak právě sociální demokrati zradili vše, co kdysi hlásali. Sociální demokracie je ve vládě, ministrem spravedlnosti je soc. demokrat Meissner, ale censura je horší, než za Rakouska, ba tak úžasná, že toho nebylo ani v dobách Bachových.

Řekněte americkému žurnalistovi, že v domněle demokratické ČSR panuje censura a zůstane na Vás koukat s otevřenými ústy. Prosím, zkuste to – já ten experiment podnikl několikrát.

Jsou známy případy censury, které by budily homerický smích, kdyby nebyly k pláči. Stačilo by uvésti konfiskaci úřední zprávy departmentu obchodu Spojených států. Ve studentské 'Vlajce' Meissnerova censura zkonfiskovala bajku o lišákovi, otištěnou z 'Malého čtenáře' z r.1915. Od Horkého satiry 'Starosta lišák' slovo 'lišák' v Československu téměř vůbec není dovoleno a pomalu je vyškrtáno i z přírodopisu. V týdeníku 'Národní liga' zkonfiskovali historická fakta o Tomáši Paineovi. Svě doby nenašel v očích censora milosti článek o francouzském revolucionáři Dantonovi. Dokonce i parlamentní projevy mohou být předsednictvem censurovány. Sociální demokrat Soukup kdysi volal 'Nebude papežů ni králů!', tak jako je vůbec pověstný svou prázdnou frázovitostí, ale tento sociální demokrat Soukup jako předseda senátu zcensuroval v řeči senátora Trnoblanského obvinění proti svému kamarádu Klofáčovi – jako by Klofáč byl nějakou státní institucí. Ano, to udělal pan Fr. Soukup!

Při tom všem ústava republiky svobodu tisku zaručuje. Jaká to ironie? What is the constitution between friends? Toto heslo korupčního politikáře Tammany Hall z let sedmdesátých pánové uplatňují u nás. Panstvo si dalo pěkně znějící ústavu, ale v platnosti ponechalo staré rakouské zákonodárství a zhoršilo praksi, ba v některých směrech i zákonodárství zhoršilo. Za Rakouska tiskové věci šly před porotu; za republiky to bylo odstraněno a tiskové přejdou před senáty. Kdyby Karel Havlíček vstal z mrtvých a o Hradu psal tak jako kdysi o Rakousku, musil by před senát a kriminál by ho neminul.

Dovede si někdo představit demokratickou republiku, ve které důkaz pravdy se nepřipouští? Par. 11. zákona na ochranu republiky stanoví:

1) Kdo před dvěma nebo více lidmi presidentu republiky nebo jeho náměstku na cti ublíží vyhrůžkou zlého nakládání nebo jiným hrubě zneuctívajícím projevem nebo uvede ve veřejný posměch, kdo pro-

nese o něm obvinění věda, že tím vážně ohrozí jeho čest, trestá se za přestupek vězením od osmi dnů do šesti měsíců.

2) Dopustí-li se vinník činu veřejně nebo tváří v tvář presidentu republiky (jeho náměstkovi) neb opětovně před dvěma nebo více lidmi při různých příležitostech nebo ho tělesně ztýrá, trestá se za přečin vězením od jednoho měsíce do jednoho roku.

3) Důkaz pravdy i přesvědčení o pravdě je vyloučen.

Republika má ve svém znaku heslo 'Pravda vítězí!' Republika má zákon, který důkaz pravdy vylučuje. Na základě tohoto zákona jsou konfiskovány i statě, kritisující předválečné t. zv. filosofické názory Masarykovy. Katolický páter Deml stál před soudem pro kritiku Masarykovy t. zv. filosofie.

V Americe je při nejmenším jeden česky psaný list, podivnou ovšem někdy češtinou, který často hrubě na amerického presidenta útočí způsobem, který v Československu by znamenal kriminál. A současně tento list často hájí dnešní režim v Československu. Není nad důslednost! V Americe karikatury presidenta jsou denním zjevem i v listech mu přátelských. U nás by šel do kriminálu redaktor i umělec. Situace dnes je o to horší, že Masaryk má koncepci presidentství naprosto neodpovídající představám presidenta státu parlamentního. Nazval na příklad některé živly patologickou ssedlinou, ale napadení se nemohli bránit. Kritika a kritická oposice – to jsou podmínky zdravého demokratického vývoje. Masaryk sám kdysi řekl, že demokracie je diskuse – ale u nás diskuse není možná..."

Tolik Dr. Pergler. Z připojeného faksimile titulní strany „Fronty“ je vidět, jak zoufale bojoval i Dr. V. Vondrák proti nízkým a lživým, nactiutrhacím pomluvám presidenta Masaryka, který se cynicky kryl imunitou svého úřadu.

Není proto divu, že „Muž z lidu“ byl poctivým lidem, který ho znal, ignorován. Vzpomeňme jen slavného Jóže Úprky, který o Masarykovi nechtěl ani na smrtelném loži slyšet a ještě když umíral, vyhnal Masarykovu delegaci i s presidentským darem z pokoje. A vzpomeňme básníka Otakara Březiny, který odmítl se sejít s presidentem Masarykem, ač Masaryk přijel za tím účelem až do Znojma. A vzpomeňme okolnosti nad jiné výmluvné: Masaryk, ten „Muž z lidu“, nikdy nenašel cestu do svých Čejkovic, kde vyrostl jako kluk. A Čejkovičtí nikdy nenašli cestu k Masarykovi. Dokonce ani jeho nejbližší příbuzní. Ne, to není náhoda, že právě Moravské Slovácko, rodný Masarykův kraj, bylo ostře protimasarykovské.

Je příznačné, že Masarykovými stoupenci byli a jsou – mimo konjunkturální pochlebníky – právě jen ti, kdo ho nikdy dobře nepoznali a znají jen několik jeho frází. Kdo však pozná Masaryka celého, obě jeho tváře, vidí, jaké lidské slabiny a vášně přikrývaly ony nedůstojné

a škodlivé hradní legendy. Snad nikdo nevystihl Masaryka lépe než Fr. Zuman ve své „Osvobozenské legendě“, kde na str. 25. napsal:

„Porovnávaje činnost Masarykovu před válkou s jeho akcí revoluční za hranicí, přicházím nevyhnutelně k tomu závěru, že jestli Masaryk nás osvobodil, tedy osvobodil nás a mohl osvoboditi jen proto, že spálil všechny ty modly, kterým se dříve klaněl a poklonil se těm oltářům, které dříve spaloval. Masaryk byl v teorii, v knihách, na katedře, v projevech ideologem a doktrinářem, v politické praxi pak oportunistou. Všude tam, kde zůstal věren svým novým bohům, svým sociálně revolučním dogmatům, vzdaluje se tak duchu národa, trpěl nezdar, zatahuje uzel tak, že jen energickým vystoupením legionářů, jen díky jich zdravému instinktu, situace byla zachráněna a legie vyšly se zdravými kostmi z toho revolučního Babylonu, pokrývši se zaslouženou slávou osvoboditelů...“

Pohlédneme-li tři desetiletí nazpět a na dnešní strašnou situaci národa, cítíme, jak osudově zasáhla okolnost, že Antonín Švehla zakolísal a neposkytl náležitěho sluchu memorandu Dr. V. Vondráka.

Fr. Janík-Horák.

UŽITÉ PRAMENY:

T. G. Masaryk: 'Světová revoluce', Praha 1925.

T. G. Masaryk: 'The Making of State' (Memoirs and Observations 1914–1918), Londýn. George Allen & Unwin Ltd. 1927.

T. G. Masaryk: 'Rusko a Evropa'.

Karel Čapek: 'Hovory s T. G. Masarykem'.

Fr. Zuman: 'Osvobozenská legenda', Praha 1922.

Ant. S. Kalina: 'Krví a železem', Praha 1938.

Dr. Karel Pergler: 'Do roka a do dne...', Chicago/Ill., 1932.

Fr. Šindelář: 'Z boje za svobodu otčiny', Chicago/Ill., 1924.

Vl. Lazarevský: 'Rusko a čsl. znovuzrození', Praha 1927.

Jan Jarolímek: 'Darnica–Kijev', Praha 1926.

Gen. N. A. Chodorovič: 'Odbojové hnutí a čsl. vojsko v Rusku', Praha 1928.

Dr. V. Vondrák: 'Z doby bojů o samostatné čsl. vojsko na Rusi', Praha 1925.

Jos. Kudela: 'Petrohradský sjezd a 2. slyšení u cara Nikolaje II.', Brno 1935.

Jos. Kudela: 'S naším vojskem na Rusi'. Vydal Památník odboje v Praze, 1922.

Jar. Dürich: 'Ve službách národa', 1921.

Prof. V. Svoboda: 'Osvobozovací plán Svazu'. (Jeden z projevů po I. svět. válce.) 'Cyklus přednášek – Čsl. revoluce'. Vyd. Památník odboje v Praze, 1924.

Dále řada archivních brožur a časopisů. Všechny doklady v archivu BOHEMIA.

*

*

*

MEMORANDUM

zaslané Dr. V. Vondrákem předsedovi ministerské rady Ant. Švehlovi
v roce 1927.

Velevážený pane ministerský předsedo!

Po celou dobu svého pobytu v republice jsem si uložil dobrovolnou rezervu a vzdaloval se jakéhokoliv zasahování do politického života. Zejména jsem se úzkostlivě vystříhal, aby mi někdo nemohl vytknouti, že jsem své odbojové činnosti hleděl využítí v osobním zájmu. Obracím-li se na Vás dnes, pane ministerský předsedo, činím tak proto, že se jedná o rozhodnutí dějinného rozsahu, o rozhodnutí, které by se mohlo dotknouti toho nejdražšího co máme – naší národní cti.

Jelikož asi neračte býti informován o předrevolučním odboji na Rusi před příchodem Masaryka, dovoluji si uvést, že před válkou byl jsem zemským poslancem na Volyni, od prvního pak momentu vyhlášení války postupně: tajemníkem Kijevského komitétu, zplnomocněncem provisorní Správy Svazu československých spolků na Rusi, předsedou Vojenského výboru Svazu, členem Výboru pro ochranu slovanských zajatců a konečně předsedou Správy Svazu.

Se svou prací pro národ jsem nikdy nespojoval žádných osobních aspirací; je mi proto lhostejné, že tato má a mých druhů činnost je v republice neznáma neb i zneuznávána. Zmiňuji-li se o tom zběžně nyní, činím tak jen proto, abych Vám odůvodnil své právo na tento dopis a také proto, že bych nedovedl srovnat se svým svědomím, kdybych se nepokusil Vás varovati, dokud ještě není pozdě. Je samozřejmé, že můj dopis je naprosto důvěrný, neboť není mým úmyslem vyvolávat nějaké skandalisování nebo veřejnou diskusi, která by se mohla dotknouti a uškoditi zájmům republiky, nýbrž přesvědčiti jedině Vás, – poněvadž ve Vašich rukou je soustředěno rozhodnutí o volbě prezidenta.

Ponechávám Vám však na vůli seznámiti s obsahem memoranda důvěrně p. pres. Masaryka – neboť stojím za každým svým slovem.

Jste, velevážený pane předsedo, nejen politikem, vůdcem agrární strany, nýbrž i prostě dobrým Čechem. A tu Vám nemůže nebýt jasno, že není snad v celé republice Čecha a Slováka, který by více odporoval představě o českém člověku, který by byl více cizím našemu národnímu charakteru a tudíž i méně způsobilým k úřadu presidenta republiky – než právě prof. Masaryk.

Vy přece dobře víte, jak začínalo působení Masarykovo, když byl přidělen z Vídně do Prahy. Nemohl jste nesledovati za svých mladých let jeho protinárodní, rozkladné činnosti a máte jistě v dobré paměti, jak nevynechal nikdy příležitosti, kdy mohl snížit a potupit český národní cit a vědomí příslušnosti k velké rodině slovanské, i když k tomu neměl kvalifikace a vědomostí, jako na příklad v otázce rukopisné, kde byl spíše inspirátorem a organisátorem tažení proti rukopisům, než kritikem a vědcem. Ale i tu, jak trefně charakterisoval jeho roli historik J. Heidler: „on jediný měl kuráž vsadit národu kudlu do břicha“. A což další pak hrdinství Masarykovo – Švihova aféra? Ovšem, Vaše odpověď je nasnadě: „Zásluhy Masarykovy během války!“

Ano, přijmete-li nekriticky vše to, co věřícímu lidu podává hradní organisace a její tisk – pak máte pravdu.

Kdybyste však chtěl prozkoumat nedávné události kritičtěji, stačilo by, přečtete-li si bedlivěji třeba i jen Masarykovu „*Světovou revoluci*“. Uvidíte, že ta známá rozhodnost Masarykova trvala 10 měsíců, než se odhodlal k činu a za hranice definitivně, s úmysly protirakouskými, odejel. Při čtení „*Světové revoluce*“ pozastavíte se jistě nad tou lehkostí, s jakou Masaryk dostával povolení na cesty do ciziny a usmějete se nad dětinským vysvětlením, že pas Masarykův byl vystaven 3 roky ještě před vypuknutím války, čímž prý rakouská vláda se cítila jaksí vázána... Masaryk sice dosti neprozřetelně prozrazuje, že některé výsledky svých pozorování a i návrhy na opravy v rakouské vojenské správě přednesl místodržiteli hr. Thunovi – ale celkem vzato nám nezbývá, než přijati za bernou minci, že v tu dobu Masaryk již celou svou rakouskou minulost a celou svou ideologii o účelnosti postupné germanisace odhodil a neměl nic jiného na starosti, než sbírání materiálů a přípravu ke své odbojové činnosti. Trochu dlouho to trvalo, jen co je pravda, ale nevádí, jen když vše je náležitě připraveno. Té jistoty „*Světová revoluce*“, bohužel, neskýtá. Nehledě na nekonečné odkládání, Masaryk odejel za hranice vlastně bez plných mocí. Až dnes my, ruští Čecháčkové, vidíme, obětí jaké, neuvěřitelně drzé, kopnickiády jsme se stali. Jako dým se rozplynulo všechno ujišťování Benešovo a Štefánikovo o vyslání Masaryka za hranice všemi vůdci politických stran! Je jistě krutou ironií osudu, že jedinou politickou stranou, která nevyslala sice, ale přijala

alespoň na vědomí sdělení Dr. Beneše, že Masaryk jede za hranice a slibuje tam hájit – on Masaryk – program státoprávní, byla strana Dr. Hajna. Je zajímavé, jak Masaryk si ve „*Světové revoluci*“ stěžuje na nerozhodnost a bojácnost českých politiků. Bože, já jsem v Praze nebyl, ale jak lehko se dovedu vmyslit do nálady českých politiků vůči hrdinovi právě skončeného Švihova procesu. Je podivuhodné, že s Masarykem vůbec mluvili – bylo by jen logické, kdyby před ním utíkali na kilometr...

Sledujete-li výklad Masarykův dále, uvidíte, že bilance jeho zahraničního pobytu je více než chudá. Je to sice velmi záslužné, že studoval anglickou literaturu tak důkladně, že ji konsumoval v kvantech skoro neuvěřitelných, – ale pro věc našeho odboje to příliš plodné nebylo. V tom směru se nedělalo vlastně nic. Leda, že se vedla soustavná intrika proti Svazu čsl. spolků na Rusi, ryze to národní a demokratické organizaci, která od prvního okamžiku války po více než dva a půl roku řídila, financovala, usměrňovala a vedla náš zahraniční odboj. Mimořádné úspěchy Svazu na poli diplomatickém a ohromný rozmach jeho vojenské akce, zvláště v roce 1916, byly solí v očích aspirantů na vůdcovství z milosti Boží, alias „z vůle a poslání národa“. Svaz byl nepohodlným i Dürichovi, který po příchodu do Ruska také se vytasil s nároky na diktaturu. Avšak Dürich se nikdy nesnížil k zákulisní, podkopné činnosti proti organizaci, kterou s takovým úsilím a takovým sebezapřením vybudovala čsl. veřejnost na Rusi. Dürich záhy pochopil, jaký životní význam pro náš odboj měl Svaz, který se stal krystalizačním bodem nezdolné vůle k osvobození, syntézou našich politických tužeb.

Jinak Masaryk. Celé jeho snažení směřovalo vždy jen k rozvrácení a zdeptání Svazu, v němž spatřoval nebezpečného soupeře svých osobních aspirací. Nevynechal jediné příležitosti, kdy by mohl Svazu uškoditi, neúnavně podřýval jeho autoritu mezi krajany a neostýchal se denunciovati Svaz i v očích ruské vlády a to přímo i oklikou za pomoci svých klevetníků. Až nyní vidíme, na příklad z pamětí gen. Janina, jak ničemným a lživým způsobem zlehčoval Svaz jeden z Masarykových agentů. I chudák Dürich se přiznává, že proti Svazu byl vlastně naštván Masarykem („*Ve službách národa*“).

Pro Masaryka neplatily ohledy na krajní nebezpečí, v němž se nalézala tehdy naše vojenská akce, na nutnost koncentrovati všechny síly k odražení nepřátelských vlivů. Rovněž nic nepomohly Svazu i jeho krajní korektnost a naprostá loyálnost vůči Masarykovi. Po nastolení ruské revoluce Svaz byl smeten, resp. okleštěn a vedení odboje odevzdáno do rukou Masaryka a jeho družiny. Podstata a směr našeho odboje se změnila radikálně: štít národního odboje sice po-

nechán, poněvadž Masaryk dobře věděl, že 90% původních dobrovolců jsou prodchnuti vlasteneckým citem a proto z důvodů opatrnosti nemohl zahoditi národní program do starého železa hned naráz, ale pracoval soustavně a energicky na „převychování“ odboje národního na revoluci socialistickou. Když pak vojsko se doplnilo více než na polovinu ulejšváky, kteří se do legií hlásili, až když viděli, že v nich je jediná záchrana před vytouženými vymoženostmi bolševické vlády, Masaryk měl vyhráno. Nebýt beztaktního jednání pana Trockého a příliš okaté zrady Masarykova důvěrníka, prof. Maxy, stala by se věc strašná: naše vojsko by se tak dlouho cloumalo po různých městech a etapách Sibíře, dokud by úplně nepodlehlo rozkladu a mravní zkáze. I bez toho neslavná naše tak zv. „anabase“ by se stala naší potupou a zatížila by náš národ pro věčné časy opovržením celého světa. Jen díky zdravému národnímu citu našich dobrovolců, jen díky tragické oběti starodružiníka Švece a mužnému odhodlání výkvětu našeho důstojnictva – čest národa byla zachráněna. (Protimasarykovské resoluce čelabinské.)

Jest nevyhnutelno, vелеvážený pane předsedo, abyste si uvědomil, že se jedná o znovuzvolení člověka, který způsobem nízkým a nečestným zradil nejen národní Rusko, nýbrž zradil spojence, a co nejhoršího, zrazoval i vlastní vojsko československé.

Nevím, jak tomu bylo ve skutečnosti, ale slyšel jsem, že po návratu do vlasti referoval Masaryk v ministerské radě o různých událostech po dobu svého pobytu na Rusi. Přiznával se, jak těžký duševní boj bylo mu podstoupiti při rozhodování, s kým má jíti: zda s národním Ruskem, vedeným generály Kornilovem a Alexejevem, či s bolševiky. Přiznával se, že si byl dobře vědom ohromné váhy svého rozhodnutí, jelikož jak početní, tak mravní síla čsl. vojska vysoko převyšovala tehdejší bolševické útvary na Rusi. Po dlouhém prý váhání se rozhodl s národním Ruskem nejíti a pomoc Kornilovu a Alexejevu odřici. Po tomto přiznání nastalo prý v ministerské radě hrobové ticho, přerušené po delší době ministrem Práškem, který prohodil krátce: „To byla chyba!“. Z dalšího vývinu událostí víme, že tohoto výroku Masaryk Práškoví nikdy neodpustil.

Obhájci Masarykovy politiky na Rusi předhazují, že od Čechů bylo žádáno, aby převzali do svých rukou celé vedení ruského národního hnutí, aby dobyli Moskvy, potřeli bolševiky a snad dokonce se i ujali vlády. To vše je ovšem vylhaný a čirý nesmysl. Nikdo z ruské strany nic podobného nežádal. Rusové neprosili Masaryka o nic jiného, než o poskytnutí pomoci pro první čas, pokud se nepodaří zorganizovati vojensky všechny ty síly, které z celého Ruska spěchaly pod prapor Kornilova. Byl to skutečně okamžik kritický. Sám Masaryk ve svém

memorandu ze dne 10.IV.1918 píše zcela určitě a jasně: „Rudá armáda neznamená nic!“ Z pojednání odborných vojenských spisovatelů a právě tak i z pramenů bolševických víme, že na jaře r.1918 bolševická armáda vlastně ani neexistovala. Podle přesného seznamu disponovala sovětská vláda jen několika roztroušenými bataliony. Sám Trocký doznává, že v květnu 1918 celá vojenská pohotovost Sovětů čítala dohromady 4.680 mužů. Všechno ostatní, co se po širošíře Rusi potloukalo se zbraní v ruce, nikterak nemohlo býti hodnoceno jako vojenská síla. Je pochopitelné, že sovětská vláda si záhy uvědomila nebezpečí své situace a skutečně již na začátku srpna téhož roku Trocký vehementně pracuje na organisaci bolševické armády. Avšak od března do srpna o nějakém vojenském odporu bolševiků nemohlo býti ani řeči. Kdyby byl Masaryk zůstal věren Rusku, tomu Rusku, kterému vděčíme za vybudování našeho samostatného vojska, za pronikavou diplomatickou podporu ideje samostatnosti českého a slovenského národa před Spojenci a před celým světem – a zabezpečil tvořící se Dobrovolné armádě ruské organizační základnu, jak ho o to žádali Kornilov a Alexejev a jak jsme úpěnlivě o to prosili my, ruští Čechové, pak není možno pochybovati o tom, že ještě v létě r.1918 by Dobrovolná armáda byla v Moskvě.

Jsou liché a naprosto bezpodstatné námitky obhájců Masarykových, poukazujících na neschopnost ruské národní inteligence. Podařilo-li se nástupcům Kornilova, odkázaným jen na vlastní síly, za poměrů neporovnatelně horších, kdy bolševici své vojenské síly již značně zrestaurovali, opanovati Kavkaz, Krym a celé jižní Rusko, dobýti Kijeva, Charkova a doraziti až do Orla – pak svědčí to jistě o zcela něčem jiném než o nedostatku organizačních schopností národního Ruska.

Avšak Masarykovi nikdy se nejednalo o záchranu Ruska národního a demokratického. Všechno to ujišťování o rusofilských a slovanských citech, o naprosté oddanosti ruské dynastii – ano, ano, ani to nechybělo, ovšem jen dotud, dokud car byl na svém trůně –, vše to nebylo nic jiného než přetvářka, nestoudná lež, kterou i my, ruští Čechové, jsme dočasně byli uvedeni v omyl. Veškeré Masarykovo jednání na Rusi, právě tak jako všude jinde, bylo určováno nikoliv zájmy ruského a čsl. národa, nýbrž osobními a stranickými ohledy na výsledky, které bude míti jeho politika v budoucím čsl. státě. Stačí, postavíme-li si otázku, na jaké místo by v Čechách mohl Masaryk aspirovati, kdyby Rusko národní zvítězilo nad bolševismem, aby nám bylo úplně jasno, že Masaryk, ten Masaryk, jak ho nyní dobře známe, nemohl jednati jinak, než ke zkáze národního Ruska a k vítězství III. internacionály. Proto navazoval, paktoval a jednal s bolševiky,

proto přátelsky potřásal ruce, které právě podepsaly Brest-Litevský mír, a pranic se při tom neohlížel na smrtelné nebezpečí, do něhož uváděl Spojence i naše vojsko. Abychom jasněji viděli propast, do níž nás Masaryk zatahoval, musíme si uvědomiti, že v první polovině roku 1918 měli jsme na vybranou: buď se přiklonit k bolševikům – aneb podat ruku národnímu Rusku, pod vedením osvědčených generálů-demokratů Kornilova a Alexejeva, kteří toužili nejen po záchraně Ruska, nýbrž, a to je velmi podstatné, po obnově východní fronty proti Německu a Rakousko-Uhersku. To se obvykle a důsledně zamlčuje, ale zůstane navždy historickou skutečností, že národní Rusko jediné zůstalo Spojencům věrno. Zatím co bolševici uzavřeli s Němci Brest-Litevský mír a ukrajinští eseři (o nic lepší než bolševici) zabezpečili si dokonce i vojenskou pomoc Německa a Rakousko-Uherska k opanování Ukrajiny, národní Rusko odmítlo všechny námluvy Němců, kteří dobře znali cenu svých nových bolševických spojenců, podporovali je sice a hodně platili, avšak jimi opovrhovali. Ucházeli se však skutečně jen o spojenectví Kornilova a jeho nástupce Denikina.

Pro naše vojsko, součástku armády Spojenců, nebylo vlastně otázky, s kým mělo jíti. Jeho směr byl jasný: chtělo-li zůstat věrno svým povinnostem a závazkům, své cti a dějinnému poslání, nemohlo jednat jinak než zachovati věrnost Spojencům a jíti s národním Ruskem, které by, maje zabezpečený týl, hravě porazilo bolševiky a ihned postavilo novou frontu proti Německu, třeba i posunutou hluboko na východ, ale právě tím nebezpečnější v důsledku prodloužení komunikačních spojů. V každém případě další zásobování německého bloku na Ukrajině by bylo znemožněno a donutilo by Němce soustředit na nové frontě alespoň polovinu těch sil, které po Brest-Litevském míru Němci přehodili proti Francii. A v tom spočívá strašlivá zrada Masarykova: unášen svými bolševickými sklony, poslušen směrnic jakési tajemné mezinárodní maffie, a zejména kalkulem na své osobní postavení v Čechách, prohlásil falešné a naprosto nemožné, naveskrz lživé heslo neutrality a tím nejen že národní Rusko zabil, ale i protáhl válku nejméně o půl roku a tím Spojence připravil o statisíce lidských životů a nespočetné miliardy.

Naprostá amorálnost Masarykova vynikne ještě jasněji, půjdeme-li za ním dále: Po zbabělém útěku od vojska z Kijeva, které opustil v situaci přímo zoufalé, a hned nato i z Moskvy (přečtěte si někdy „*Osudné rozhodování*“ Zumanovo, to stojí za to), nemá Masaryk nic jiného na starosti, než bolševickou propagandu a jejich diplomatické lancírování v Americe. Na začátku roku 1918 celý civilisovaný svět s úžasem hleděl na tajemnou, apokalyptickou tvář krvavé revoluce na Rusi a je pochopitelné, že s krajním napětím chtěl slyšet úsudek

člověka, který právě přijel ze samého jícnu sopky, zkušeného politika, publicistu, který se již dříve sice nešťastně, ale podrobně ruskou otázkou zabýval, k tomu Slovana – zkrátka nespornou autoritu v otázce ruské.

A Masaryk skutečně viděl na vlastní oči první náraz bolševické vichřice na ulicích Kijeva. Viděl ta nekonečná procesí důstojníků, odváděných k popravě, odstřelovaných jen proto, že měli na sobě důstojnickou uniformu, ač opravdových důstojníků z povolání mezi nimi nebylo ani 5%. Masaryk bydlel na Keščatiku, kde za jednu noc byli vyvražďeni všichni nežidovští obchodníci, četl příšerné seznamy popravovaných kněží, úředníků, profesorů, advokátů, soudců, slyšel o hrůzách čezvyčajek. Navštěvoval dokonce pana Muravjeva v Mariinském paláci, postaveném v odlehlém koutě carského parku, kde byla právě ve velkém odstřelována ruská inteligence.

A tu stojíme před neslýchaným zjevem perversní moral-insanity: Masaryk, týž Masaryk, který dovedl vzbouřit proti carskému Rusku veřejné mínění celé Evropy, ve jménu ohrožených nejdražších statků civilisace a humanity, když se jednalo o případ Bejlisův, ač Bejlis byl souzen a pak i osvobozen zcela legálním soudem a hrozilo mu, kdyby byl uznán vinným, v nejhorším případě 15 let káznice, – tentýž Masaryk, zavátý osudem do nejstrašnější mučírny světa, kde nevinné oběti hynuly po tisících v ukrutných mukách – tentýž Masaryk pojednou nic neviděl a o ničem neslyšel. Jemu nikterak nevadil smrtelný chrapot nevinných obětí, palcem o palec neuhodil, aby se jich zastal, ač věděl, že mezi popravovanými jsou i ruští Čechové, že je mezi nimi i řada jeho kolegů, universitních profesorů – ne, Masaryk se klidně bavil s kijevským velekatem Muravjevem a liboval si, že i ten Muravjev o něm slyšel a chová k němu vřelou sympatii.

Když pak sám Masaryk z toho pekla horempádem utíkal, ač „své hochy“ v něm zanechal v úplné bezradnosti a smrtelném nebezpečí, nic jiného mu neleželo na srdci a s ničím tolik nespěchal, jako se svým referátem americké vládě, v němž sice přiznává, že bolševici jsou tak trochu neohrabaní a neotesaní, ale že jinak se s nimi dá docela dobře jednat a že je nutno uznat bolševiky aspoň de facto. A proti tomu přímý diktát: *„Hnutí monarchistické je slabé, Spojenci ho podporovat nesmějí!“* Z čehož je vidět, jak Masaryk lhal a cílevědomě Ameriku desorientoval, podkládaje národnímu ruskému a demokratickému hnutí falešný podklad pro Wilsona odiosního hnutí monarchistického.

Je známo, že jako vědec a spisovatel Masaryk nikterak nevyniká nad šedý průměr obyčejného universitního profesora. Nebýt Hilsne-

rova procesu, rukopisných bojů a Švihovy aféry, zapadla by jeho vědátorská bilance do archivního klidu, jako sta a sta jiných, jemu podobných veličin. Avšak v určitém směru je Masaryk rozhodně člověkem vynikajícím. V důsledku své abnormální ctižádosti a ješitnosti vyvinul v sobě takovou průbojnost a takový smysl pro práci organizační, že nemůže se mu v republice vyrovnat nikdo. Jeho silná vůle a bezohlednost v dosažení cíle je skutečně podivuhodná a myslím, že tvoří vzácnou výjimku v slovansky měkkém prostředí českém. Je to jistě vliv krve cizí, snad slovenské, která obsahuje více vůle, temperamentu a sebevědomí.

Bohužel, tyto své organizační schopnosti Masaryk postavil v Americe cele do služeb bolševických. On byl jejich propagátorem a působil v příznivém pro ně smyslu všude, kde jen mohl, nejen v Americe, nýbrž i v Anglii a vůbec v Evropě. Rádl velmi autoritativně a s největším uspokojením konstatuje, že Masaryk zrazoval Spojence od vměšování se do ruských záležitostí. Jinými slovy, Masaryk podněcoval a podporoval hluboce amorální sofismat, házení do jednoho pytle bolševiky i Rusy, jezovitský názor, že po Brest-Litevském míru, kdy Spojenci byli tak hanebně zrazeni, nemají Spojenci vůči Rusku žádných povinností. Tento vynález Masarykův se zvláště dobře hodil do krámu panu Lloyd Georgovi, který si záhy osvojil myšlenku, že diktatura bolševiků je sice hrozným neštěstím pro Rusko, ale nikoli pro Velkou Britanii.

Přihlédneme-li, jaké obrovské služby Masaryk pro bolševiky vykonal, dáme za pravdu Vladimíru Lazarevskému, který tvrdí, že je to od bolševiků čirý nevděk, když na Krasnoj plošči v Moskvě dosud nepostavili Masarykovi pomník. Jistě, že mají k tomu více důvodů, než na př. Hradec Králové. Naše republika by vznikla a existovala krásně i bez Masaryka, kdežto bolševici bez Masaryka by už dávno byli v pekle.

V této své činnosti Masaryk skutečně neznal hranic. Věděl velmi dobře, jak Spojenci a celý civilisovaný svět pohlíží na bolševiky, věděl, že svou agitací padá zákeřně do zad vlastnímu našemu vojsku, které po Masarykově útěku rychle se vzpamatovalo, hypnosu Masarykových hesel setřáslo a stálo tváří v tvář bolševickým katům, čekajícím na dávno slíbenou pomoc Spojenců jako na smilování Boží. To vše pro Masaryka neznamenal nic – zradil československé vojsko, zradil raději svůj národ, jen aby odvrátil pohromu od armády Trockého, jež se v tu dobu začínala slibně organisovati mezi Moskvou a Volgou.

Jen Masarykově neoblomné vůli a pronikavé průbojnosti jeho propagandy bolševici měli co děkovati, že v r. 1918 nevzali za své. Sám

Masaryk ve „*Světové revoluci*“ přiznává, že po vystoupení čs. vojska proti bolševikům „*najednou Čechoslováci byli známi každému, naše armáda na Rusi a na Sibiři stala se předmětem všeobecného zajmu a její postup vyvolával přímo nadšení... Politický úspěch v Americe byl rozhodný*“, trpce přiznává Masaryk dále. A nejen v Americe, i ten Lloyd George, který patrně v tu dobu ještě nebyl převychován, píše Masarykovi: „*Váš národ prokázal Rusku a Spojencům neocenitelné služby v jejich boji za osvobození světa od despotismu. Nikdy toho nezapomeneme!*“

Z telegramu jasně vidíme, jak dobře Lloyd George tehdy rozlišoval: na jedné straně Rusy a Spojence a na druhé bolševiky a Němce, jak dávno a toužebně očekával utvoření východní fronty proti Německu a kolik vytrvalé, houževnaté práce bylo Masarykovi zapotřebí, než ty zaostalé evropské politiky převychoval a vsugeroval jim zcela jinou, naveskrz realistickou, politickou koncepci. Je samozřejmé, že nebýt Masaryka, po vystoupení našeho vojska proti bolševikům na Sibiři, Spojenci by nám přiznali nejen samostatnost, ale i zařadili nás mezi vítěze, tedy bez výkupu.

A to všechno Masaryk obětoval pro ideu nastolení bolševismu, pro zajištění „vývoje doleva“, pro zabezpečení svého presidentství v budoucí socialistické republice československé!

Tyto tři body jsou rozhodujícími, proč Masaryk nemůže býti volen presidentem, nýbrž má býti pohnán před soud za spáchané zrady. Tyto důvody nejsou však jediné, proč považuji jeho volbu za nepřipustnou.

Je ku podivu, jak málo pozornosti se věnovalo finančním otázkám, spojeným s naším odbojem. V tom ohledu pozoruji podstatný rozdíl v názorech čsl. veřejnosti na Rusi a zde v republice. Nezajímá jsem se blíže o finanční hospodářství a kontabilitu ve správě Svazu, jelikož na tomto úseku svazové práce jsme měli tak skvělé odborníky, jako byli J. Jindříšek a bolševiky popravený Jan Volf. Vím však zcela určitě, že naše finanční správa podléhala přísné kontrole a že každá kopejka, která přišla do pokladny Svazu, byla považována za majetek celonárodní. Myslím, že to je také jediné správná zásada a že by bylo velmi podivné, kdyby na př. starý Jindříšek si strkal do kapsy příspěvky krajanů na odboj a pak jimi dle své libosti disponoval. Proto také jsme si všichni členové správy Svazu velmi zakládali na finanční integritě a revisi našeho účetnictví, což nám dalo možnost odevzdat novému vedení celou svazovou pohotovost v naprostém pořádku, když nás vděčný Masarykův lid od práce odkopl. Je mi proto s podivením, že až na kratičkou zmínku „*Lecha*“, jsem nikdy ničeho neslyšel o tom, jakým způsobem byly vyúčtovány ty ohromné sumy, které Masaryk inkasoval na odbojové cíle na př. v Americe.

„Lech“ tvrdí, že Masaryk učinil vyúčtování přímo Rašínovi ihned po návratu do vlasti. To by bylo také jediné správné. Tomu však odporuje za prvé „Světová revoluce“ a za druhé i zprávička, které jsem si kdysi náhodou všiml ve „Venkově“. Masaryk, odpovídaje na projev kteréisi krajské organizace v Americe, píše: „*Mohu Vám s uznáním sdělit, že zbytek fondu revolučního, který jsem si přivezl do Prahy, velmi mně přišel vhod. V první době republiky bylo peněz zapotřebí na některé osvědčené a nově vznikající instituce, k tomu právě jsem užil amerických peněz, které jsem dostával od Sdružení, od Slováků a také od svých osobních přátel, Američanů. Podle přibližného účtu vydal jsem takto:*

Roku 1919	2,500.000.— Kč
” 1920	8,500.000.— ”
” 1921	4,000.000.— ”

Většina těchto peněz byla dána veřejně, zprávy byly v listech, vedle toho byly obnosy čistě soukromé. Válka a převrat poškodily tolik našinců, kteří se veřejné pomoci nedovolávají, že také v tom směru Váš fond vykonal dílo velmi dobré. Zbývá mně z fondu ještě nepatrná část, ku které teď přibude Váš dar, bude ho stejně užito na příspěvky, řekl bych, rázu programového.“

Tolik „Venkov“. Nezdá se Vám, velevážený pane předsedo, že podobné odúčtování zní poněkud bizarně? Patrně, že „Lech“ je na omylu, tvrdí-li, že Masaryk revoluční fondy řádně Rašínovi vyúčtoval. Co víte o tom Vy, pane ministerský předsedo? Uznáte přece, že není možno předkládat veřejnosti odpočty o mnohamilionových obnosech v takové nonchalantní formě, a že je nutno v tom směru zjednat trochu pořádek.

Jako důvod pro volbu Masarykovu se často opakuje motiv quasi morální. „No dovolte, – horlí obyčejně páni moralisté – jak by to vypadalo, kdyby starý pán nebyl zvolen, co by řekl celý svět o naší vděčnosti, o našem národním charakteru?“

Vypadá to skutečně jako výsměch, když se začíná vykládati s pathosem cosi o morálce a vděčnosti v národě československém. V národě, který ani nehlesnul, když utloukali a ve špíně topili chudáka starého Düricha, ač ho za války sám národ československý prostřednictvím svých vůdců za hranice vypravil. V osvobozené vlasti byl uvítán jako zloděj, a ten vděčný národ československý jen zbaběle přihlížel, jak se ubohý stařec na pranýři potácel. A nedosti na tom. Šlechetný ten národ československý nešťastníka ještě donutil, aby ožebračený, zneuznaný, poplvaný, krvavě ukřivděný stařec šel ještě do Canossy. Člověk by se smíchy roztrhal, když si vzpomene, jak ten morálně vznešený a vzorně vděčný národ československý nechal klidně Jindříška, toho starého Jindříška, který celý svůj život zasvětil

národu, jezdit pěkně s koňmi, aby v té osvobozené vlasti nezemřel hladu!

Jak je to odporné, když někdo, jinak tvrdý, bezohledný, až cynicky bezcitný, pokouší se najednou předstírat náramné ohledy na něčí zásluhy, kroutí pobožně očima a chce přesvědčiti kdekoho o svých morálních pohnutkách. Nevěřte jim, pane předsedo. Budou-li volit Masaryka, učiní tak nikoliv z ohledu na jeho zásluhy, jelikož vědí velmi dobře, že ohromnou většinu těchto zásluh si Masaryk prostě přivlastnil, nýbrž ze strachu před Masarykem a jeho klikou, neboť si dobře pamatují z dob „Času“, co tito páni dovedou, když nejsou sami u vlády. Je to tedy zcela obyčejný strach před novinářským terorem – nic víc. Kdyby ti farizeové opravdu měli na zřeteli otázku piety a vděčnosti k odbojovému pracovníku – pak by se museli přece jen pozastaviti nad tím strašlivým nepoměrem v hodnocení zásluh a v bezpříkladně bohaté odměně, která byla poskytnuta právě Masarykovi. Bylo by zapotřebí zvláštní knihy, kdybych chtěl vypočítati, jakých poct, vyznamenání, peněžitých darů, hodností, řádů a jiných a jiných odměn si Masaryk nadiktoval. A nejen pro sebe samotného, nýbrž i pro své dcery, pro syna a vůbec celou dynastii s Benešem v čele. Je možno říci, že pokud paměť lidská sahá, nebyl nikdo nikdy odměněn za živa tak bohatě a všestranně. K vůli Masarykovi se zapomnělo i na samozřejmé příkazy slušnosti. My první v celém světě jsme začali tisknout poštovní známky s podobiznou presidentovou (dosud se tak dělo jen vladařům a presidentům už na pravdě Boží). Jistě, že i jinde nebylo nedostatku v patolízalech, všude jinde však presidenti měli dosti taktu a gentlemanské skromnosti, aby takové návrhy zamítli – Masaryk si v této otázce zajistil palmu prvenství na věčné časy. My jsme byli také první, kteří se nezastavili před tak vyloženým nevkušem, jako je postavení pomníku osobě živé...

Nezdvihá se Vám žaludek, vážený pane předsedo, při pohledu na toto vyložené procovství? Nemáte dojem, že se v tom zračí odporná hltavost neomaleného parvenu, kterému se zatočila hlava nad neočekávaným štěstím a který honem neví, jak by toho ještě více využil? Nestačí mu, že si přivlastnil zásluhy jiných, jichž podíl vyinkasoval pro sebe a své okolí, nýbrž chce eskontovati a vyinkasovati předem i svou posmrtnou slávu, chytrě předvídaje, že po jeho smrti nestranný soud historie dopadne asi zcela jinak. Tato nenasytná snaha všechno využít, všeho se nabažit, shltnout všechno, co se dá, učinilo z Masaryka typ poválečného zbohatlíka. A skutečně, není v republice nikoho, komu by revoluce vynesla tolik jako Masarykovi a jeho dynastii.

Ihned po revoluci byla jistá doba, kdy pro celou Evropu, také zachvácenou částečně socialisační psychosou, Masaryk byl do jisté

míry persona grata. Však od několika let, kdy mentalita lidstva gravituje nezadržitelně napravo, stává se Masaryk symbolem nejistoty a sociálního nebezpečí ve středu Evropy. Při známé rezervovanosti konservativních politiků se jejich nedůvěřivá posice vůči Masarykovi dosud neprojevila v tisku příliš nápadně, pro Vás však, praktického a dobře informovaného politika, nemohla zůstat utajenou i přes intenzivní řev jerišských trub celého světa. Vy víte velmi dobře, jaký šeredný dojem v diplomatických kruzích vyvolala neústavní iniciativa Masarykova, který se nerozpákoval dáti znovu do služeb SSSR veškeru váhu a význam presidenta ČSR k umožnění příjezdu do Švýcar sovětského vyslance. Nikdo jiný by se k takové intervenci nepropůjčil – a souhlasíte jistě, že kdyby byl znovu Masaryk zvolen, potvrdilo by se velmi rozšířené mínění, že naše republika je vlastně pouhou odnoží SSSR. A z toho vzniká logický a pro nás krajně nebezpečný závěr, že umírněná, konsolidující se Evropa nemá zájem na prosperitě ČSR a jednoho krásného dne můžeme býti překvapeni konstatováním, že zájmy konservativního Maďarska jsou Evropě bližší, než zájmy naše.

Nechci ani mluvit o trapném dojmu, který by znovuzvolení Masaryka způsobilo v celém světě, potvrzujíc smutnou skutečnost, že Československo je zemička tak chudičká na státnické talenty, že i při celkové změně směru své vnitřní politiky nemá nikoho, kdo by byl schopen ji reprezentovati před světovým forem.

Dosud presidentství Masarykovo bylo pro Vás vis major, pane ministerský předsedo; byl zvolen v době, kdy stoupenci Masarykovi – socialisté a komunisté – vévodili v parlamentě, kdy jeho volba se odbývala za hřmění revolučních hesel, v náladě ještě skoro převrátové. Něco zcela jiného je dnes, kdy republika projevila nedvojsmyslnou vůli ke konsolidaci a zřekla se definitivně dalších experimentů dle bolševických vzorů.

Je všeobecně známo, že volební rozhodnutí je ve Vašich rukou – proto také na Vás dopadá i veškerá tíha zodpovědnosti za eventuelní Masarykovo zvolení. Znovuzvolením by se Masarykovi dostalo rozhrěšení za celou jeho vražednou politiku v době odboje, zejména za jeho zradu vůči národnímu Rusku.

Je na Vás, velevážený pane předsedo, abyste se rozhodl, zda tuto zodpovědnost před národem a dějinami unesete.

V dokonalé úctě

Dr. V. Vondrák,
býv. president Svazu čsl. spolků na Rusi.

CHRONOLOGIE ODBOJE

1914 – 1918

Rusko

Spojenci

1914

ČERVENEC

- 23. Rakousko-uherské ultimatum Srbsku.
- 28. Vídeň odmítá ruský návrh na smírčí soud. Vyhláška všeobecné mobilisace.

SRPEN

- 1. Vilém odpovídá vypovězením války Rusku.
- 6. Totéž činí Rakousko-Uhersko.
- 12. Kijevští Čechové upisují první národní daň, závaznou po dobu války a 5 let po jejím ukončení, ve prospěch České Družiny.
- 22. Moskevská audience u cara Mikuláše.
- 23. Ustavení České Družiny v Kijevě.
- 24. Záchrana Paříže a celé západní fronty cenou předčasné a ztrátové ruské ofensivy v Mazurských jezerech.

ZÁŘÍ

- 1. Sanct-Petersburg přejmenován ve slovanském znění na Petrohrad.
- 2. Dobyť Lvova.
- 5. Dobyť Stryje.

ČERVEN

- 28. Zavraždění Františka Ferdinanda.

SRPEN

- 2. Všeobecná mobilisace ve Francii.
- 4. Německo vtrhlo do Belgie.
- 5. Anglie se připojuje k Rusku a Francii.
- 13. Německo vypovídá válku Francii.
- 15. Manifestace Čechů v Paříži. Založení „Compagnie Na Zdar“ a její zařazení do cizinecké legie francouzské armády.

ZÁŘÍ

- 26. První orientační cesta Masarykova do Holandska.

6. Rakousko-uherská fronta poražena pod Lublinem, Ravou ruskou a Krasnikem.
11. Dobytí Černovic.
14. Telegram francouzské vlády (Delcassé) urgující zdržení ruské ofensivy proti Rakousko-Uhersku a soustředění veškerého úsilí proti Německu.
17. Petrohradská audience u cara Mikuláše.
20. Ministr zahraničí Sazonov prohlásil oficiálně Spojencům, že Rusko je odhodláno zabezpečit samostatnost celistvého Polska a Československa.

ŘÍJEN

11. Slavnostní svěcení praporu a přísaha České Družiny na Sofijském náměstí v Kijevě. Programová řeč Dr. Vondráka.
20. Car Mikuláš v rozhovoru s francouz. velvyslancem Paleologuem potvrzuje prohlášení Sazonova.
22. Odchod Č. Družiny na frontu.

PROSINEC

23. Schváleny stanovy „Svazu“ čsl. organizací na Rusi.

ŘÍJEN

29. Druhá orientační cesta Masarykova do Holandska.

LISTOPAD

15. Třetí orientační cesta Masarykova do Vídně.

PROSINEC

18. Čtvrtá orientační cesta Masarykova do Italie.

1915

LEDEN

5. Vítězství nad Turky pod Sarıkamyšem.
27. Audience ve stanu vrchního velitele. Velkokníže Nikolaj Nikolajevič schvaluje Vondrákův návrh na vytvoření čsl. voj-

LEDEN

1. Spojenci proponují Rusku separátní mír s Rakouskem, ale Sazonov odmítá rozhodně poukazem na to, že Rusko nemůže ponechat Čechy a Chorvaty v područí Vídně.

ska a organizace slovanských zajatců na práce pro obranu Ruska.

ÚNOR

12. Ustanovení záložní roty pro Českou Družinu.

22. Dobytí Přemyšlu.

BŘEZEN

22.–28. Sjezd delegátů Svazu v Moskvě. Presidentem zvolen B. Čermák, se sídlem Svazu v Petrohradě. Sídlem vojenského výboru určen Kijev (předseda Dr. V. Vondrák).

KVĚTEN

31. Nejvyšším rozkazem jmenován velitelem České Družiny plk. Václav Trojanov.

ČERVEN

6. V Kijevě zřízena zvláštní kontrolní komise pro ochranu zájmů čsl. zajatců, pracujících v zázemí, a administrace Darnického tábora odevzdána do českých rukou (red. Grund).

Na návrh vojenského odboru Svazu všem dobrovolcům České Družiny přiznáno právo na ruské státní občanství a postavení čs. důstojníků srovnáno s postavením důstojníků ruských.

11. Příjezd Masarykův do Švýcar.

BŘEZEN

Vídeň nabízí schůzku delegátů Rakousko-Uherska a Ruska ve Švýcarsku za účelem sjednání separátního míru. Car, prostřednictvím Sazonova, odmítá.

DUBEN

15. Pátá orientační cesta Masarykova do Paříže a Londýna.

23. Itálie vypovídá válku Rakousko-Uhersku.

KVĚTEN

15. Návrat Masarykův do Švýcar.

ČERVENEC

4. Řeč Masarykova v Ženevě o významu Mistra Jana Husi pro ideály humanitní.

SRPEN

4. Francouzská vláda vyslovuje lítost, že nemůže dostát svému slibu na dodávku zbraní pro ruskou armádu.

ŘÍJEN

6. Formování 5., 6., 7. a 8. roty.

LISTOPAD

13. Česká Družina rozšířena na 2 prapory. – Zavedeno české velení.

PROSINEC

21. Gen. Alexejev odmítá kategoricky žádost francouzské vlády o vyslání ruského mužstva na západní frontu. (Francouz. mise: Doumer.)

ZÁŘÍ

2. Návštěva Benešova v Ženevě.
24. Cesta Masarykova do Londýna.

ŘÍJEN

17. Bulharsko přepadlo Srbsko.
19. Přednáška Masarykova v Londýně za předsednictví lorda R. Cecil.
28. Na přímluvu vojenského odboru Svazu (Zd. Rejman) car udělil válečné kříže 25 čl. legionářům ve francouzské cizinecké legii (gen. Žilinský).

PROSINEC

27. Německo nabízí separátní mír prostřednictvím hr. Eilenburga.
30. Totéž prostřednictvím M. A. Vasilčikové. Obě nabídky ponechány bez odpovědi. Vasilčiková vypovězena z Petrohradu.

1916

LEDEN

4. Manifest cara Mikuláše, odmítající veškeré nabídky separátního míru.
13. Další rozšíření České Družiny a její přejmenování na Československý střelecký pluk.

ÚNOR

21. Vítězství ruské armády na Kavkazské frontě. Gen. Judenič dobyl Erzerumu

LEDEN

12. Angličané a Francouzi donuceni evakuovati Gallipoli.

ÚNOR

5. Ministr zahraničí Briand přijal prof. Masaryka.

24. a Trebizondy.

DUBEN

21. Car schválil návrh Vondrákův na osvobození slovanských zajatců ze zajetí.

25. (až 2. května): Druhý sjezd Svazu v Kijevě. Zvolen t. zv. Kijevský, vojenský směr, s Dr. Vondrákem v čele a se sídlem v Kijevě.

KVĚTEN

5. Čsl. střelecký pluk rozšířen na brigádu.

17. Opětovná žádost Francie (mise Viviani a Thomas) o vyslání 400.000 vojáků na francouzskou frontu odmítnuta.

ČERVEN

18. Zástupcům správy Svazu (Dr. Vondrák a Tuček) carem Mikulášem udělena audience ve stanu vrchního velitele. Při té příležitosti prohlásil Dr. Vondrák carovi, že Češi a Slováci vůdcem svého odboje uznávají prof. Masaryka.

21. Car schválil návrh Svazu na další organizaci čs. samostatného vojska.

23. Ohromný úspěch Brusilovské ofensivy na Volyni a v Haliči zachránil Itálii od definitivní pohromy.

ČERVENEC

10. Car opatřil svým „soglasen“ návrh Svazu na osvobození ze zajetí všech spolehlivých čsl. zajatců. Provedení tohoto osvobození, vzhledem k nutnosti dovršit sklizňovou kampaň, bylo odročeno o 3 měsíce. – Dürých přijel do Petrohradu.

27. Coup d'état Dürýchův: telegrafním nařízením výkonná

DUBEN

13. Porážka Angličanů při Ktesifonu. Gen. Townsend se vzdal Turkům s celou svou armádou.

ČERVEN

6. V důsledku těžké situace italské fronty a zoufalé prosby italského krále car Mikuláš dal příkaz urychlití přípravy k ofensivě na Volyni a v Haliči.

moc ve vojenské akci předána
gen. Cervinkovi.

SRPEN

29. Pod nátlakem Štefánikovým a
v zájmu celonárodním Svaz při-
stoupil na „Kijevský pakt“.

PROSINEC

12. Car odmítá opětovné nabídky
Německa na separátní mír.
30. Velkokníže Dimitry, kníže Fe-
lix Jusupov a Puriškevič za-
bili Rasputina.

1917

BŘEZEN

15. Revoluce a carova abdikace.
25. Zahájení činnosti Dürychovy
Národní rady na Rusi.

DUBEN

6. Avšak vojenská akce pone-
chána i nadále v rukou Svazu.
12. Rozpuštění Dürychovy Nár.rady.
17. Utvoření třetího pluku.
18. Gen. Ludendorff dopravil ze
Švýcarska v zaplombovaných
vozech přes Švédsko do Petro-
hradu bolševické pohlaváry:
Lenina - Uljanova - Blankmana,
Zinovieva-Apfelbauma, Kame-
něva-Rosenfelda, Radeka-So-
belsohna a Litvinova-Finkel-
steina.

KVĚTEN

5. Třetí, „revoluční“ sjezd Svazu
a Svazem organisovaných za-
jatců v Kijevě, jímž dosavadní
správa Svazu s Dr. Vondrákem
v čele sesazena a vedením
Odboje pověřena Odbočka Nár.
rady s prof. Masarykem v čele.
10. Volyňské Zemstvo (strana ka-
dětů a agrárníků) zvolila je-
dnohlasně Dr.Vondráka prvním
kandidátem pro volby do Vše-
ruského Ustavodárného shro-
máždění.

DUBEN

6. Spojené státy severoamerické
vyhlásily válku Německu.

14. Příjezd ze Švédska do Petrohradu dalších pohlavárů bolševických, Trockého-Bronsteina a Ganeckého-Fürstenberga, s penězi německého gen.štábu (72,000.000 zl. marek).
16. Příjezd prof. Masaryka do Petrohradu přes Švédsko.

ČERVENEC

2. ZBOROV.
13. Druhá divise.
15. Ženíjní rota.

SRPEN

17. Masaryk vypisuje revoluční půjčku 20,000.000 fr. franků.

ZÁŘÍ

1. Dělostřelecká brigáda.

ŘÍJEN

9. V čsl. vojsku zaveden francouzský disciplinární řád.

LISTOPAD

7. Bolševický převrat v Petrohradě. Útěk Kerenského pod cizím jménem z Petrohradu.

ČERVEN

Masaryk uzavírá s francouzským ministrem Thomasem smlouvu o dodávce 30.000 zajatců z Ruska do Francie.

ŘÍJEN

4. Itálie dovoluje zřízení pracovních oddílů z čsl. zajatců.

1918

ÚNOR

7. Čs. vojsko na Rusi prohlášeno za součást francouz. armády.
16. Masarykův odjezd z Kijeva do Moskvy.

BŘEZEN

3. Brest-Litevský (t. zv. „pochábný“) mír.
7. Útěk Masarykův pod cizím jménem z Moskvy.
13. Bitva pod Bachmačem.
16. Podle Masarykových instrukcí

LEDEN

7. Dekret o zřízení čsl. vojska ve Francii.

v Kursku byly bolševikům odevzdány zbraně čsl. vojska (až na nepatrné výjimky).

KVĚTEN

14. Revoluční sjezd čsl. vojska v Čelabinsku. Sesazení Masarykova vedení a rozhodnutí o branném odporu proti bolševikům.

ČERVEN

15. Bitva u Mariinska.
29. Obsazení Vladivostoku.

ČERVENEC

16. Nařízením Moskevského Ispolkomu (Sverdlov) zavražděn v Jekaterinburgu car Mikuláš, cařice, carevič Alexej a carevny Olga, Tatana, Marie a Anastasie. (Vykonavatelé: Jurovský, Gološčokin a Vojkov).
17. Dobytí Irkutska.
25. Dobytí Jekatěrinburgu.

SRPEN

7. Dobytí Kazaně.

ZÁŘÍ

Po ústupu od Samary a Kazaně vlivem některých členů Odbočky ČsNR a bolševické agitace změna nálady a úpadek ducha v řadách čsl. vojska.

ŘÍJEN

25. Vzoufalství nad ztrátou kázně a národního ducha v čs. vojsku velitel 1. divise, plk. Josef Švec, skončil sebevraždou.

ČERVEN

3. Francie, Anglie a Itálie prohlašují společně s Amerikou opravdové sympatie k osvobozovacím snahám Jihoslovanů a Čechoslováků.
29. Francie uznává právo Čechů a Slováků na samostatnost a Nár. radu základem příští vlády.

ČERVENEC

4. Maklakov, vyslanec ruské demokratické vlády, k tomuto uznání blahopřeje.
7. Srbské vyslanectví blahopřeje.
13. Polský Komitét blahopřeje.

SRPEN

Spojenci se rozhodli poskytnouti vojenskou a hmotnou pomoc naší armádě na Sibiři.

ZÁŘÍ

11. Lloyd George nadšeně děkuje Nár. radě, že čsl. vojsko na Sibiři se odhodlaně postavilo na odpor proti bolševikům.
27. USA však rozhodly, že amerického vojska na Sibiři použito býti nemůže.

ŘÍJEN

18. Deklarace Masarykova o samostatnosti čsl. národa.